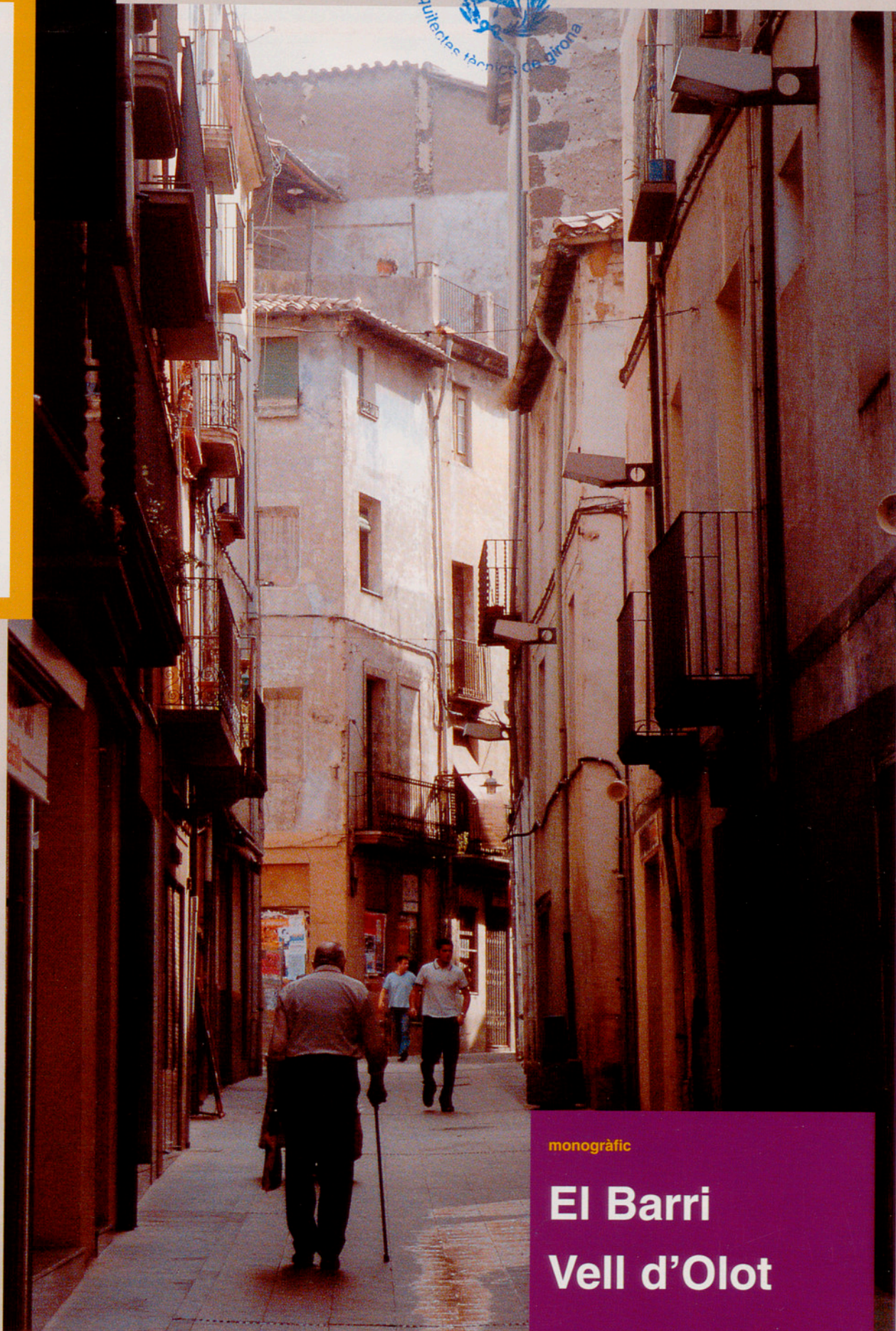

la punxa

COL·LEGI OFICIAL D'APARELLADORS I ARQUITECTES TÈCNICS DE GIRONA

col·legi d'aparelladors
i arquitectes tècnics de girona

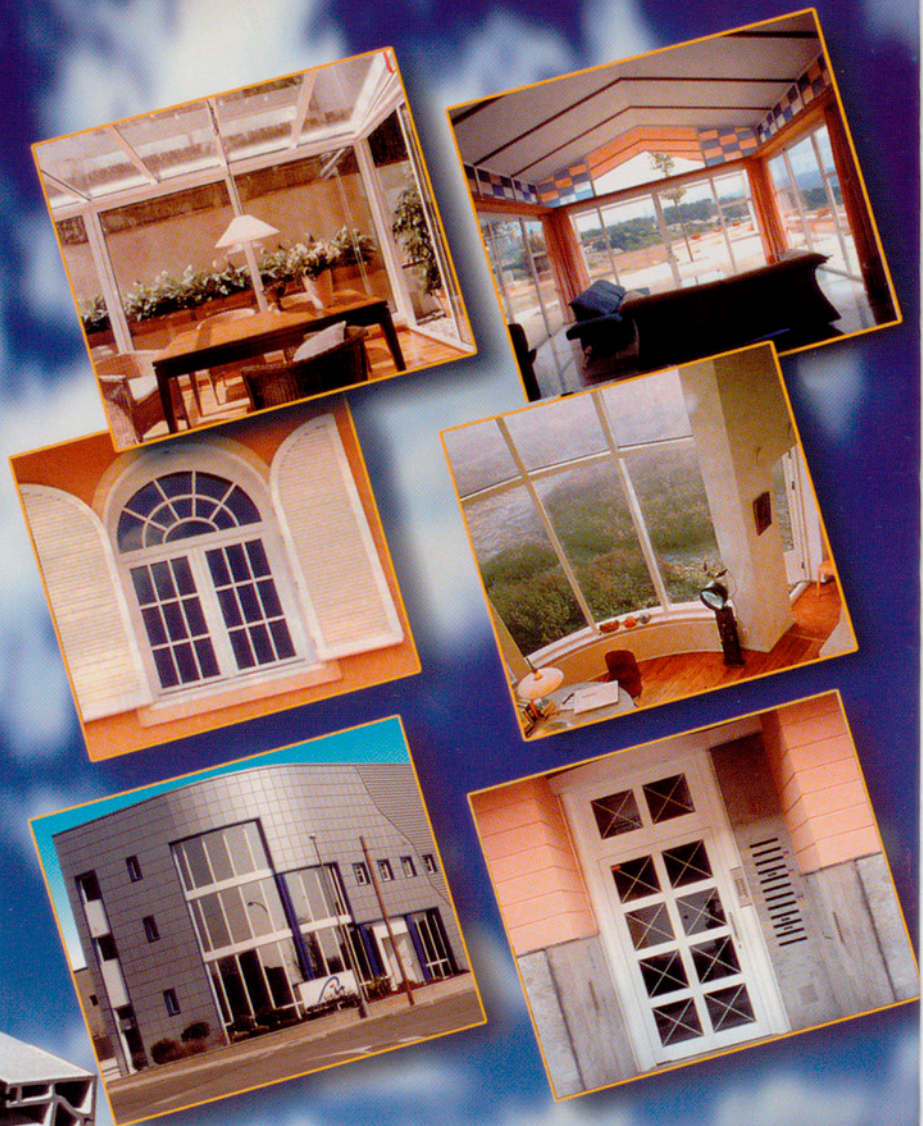
35

monogràfic

El Barri Vell d'Olot

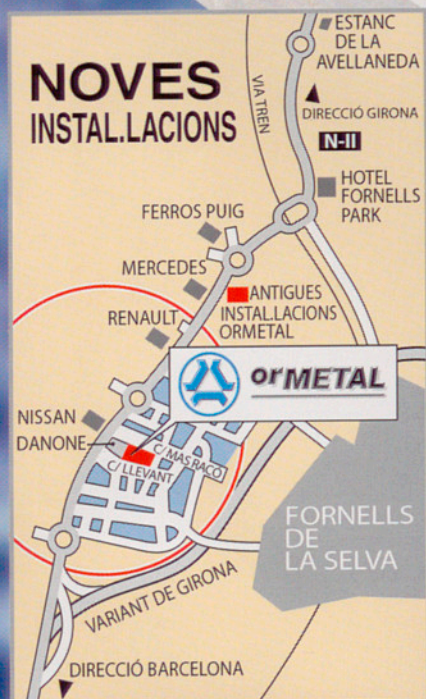
Obra nova, Reformes, Rehabilitació ?

Pensi en els tancaments d'alumini i PVC

Els tancaments i fusteria d'alumini i PVC són una solució de resultats immillorables:

- ✓ *Millor aïllament tèrmic i acústic*
- ✓ *Major durabilitat* ✓ *Menor manteniment*

ORMETAL

Rafael Bosch

EDITOR:

COL·LEGI D'APARELLADORS
I ARQUITECTES TÈCNICS DE GIRONA
CTRA. SANTA EUGÈNIA, 19
17005 GIRONA. TEL. 972 21 18 54

COORDINADOR:

FRANCESC XAVIER BOSCH I ARAGÓ

CONSELL DE REDACCIÓ:

RAMON CEIDE I GÓMEZ,
JOAN M. GELADA I CASELLAS,
BERNAT MASÓ I CARBÓ,
MIQUEL MATAS I NOGUERA,
MONTSE MUNTADAS I CASANOVA,
JOAN M. PAU I NEGRE,
RAMON RIPOLL I MASFERRER,
NARCÍS SUREDA DAUNIS,
FRANCESC XIFRA I GIRONÈS.

COL·LABOREN EN AQUEST NÚMERO:

JORDI COMA I PUJOL,
AMADEU ESCRIU I GIRÓ,
LLORENÇ PANELLA I SOLER,
XAVIER PUIGVERT I GURT.

CORRECCIÓ:

M. ROSA GALLART / FRANCESC ANTON

DISSENY GRÀFIC:

POZO & VIÑETA

IMPRESSIÓ:

GRÀFIQUES ALZAMORA

FOTOCOMPOSICIÓ:

ROGER - FIGUERES

DOCUMENTACIÓ:

SERVEIS COL·LEGIALS I ADMINISTRATIUS
DEL COAIATG

DIPÒSIT LEGAL: GI-427-1988

NOTA: ELS CRITERIS EXPOSATS EN ELS ARTICLES
FIRMATS SÓN D'EXCLUSIVA RESPONSABILITAT
DELS SEUS AUTORS, I NO REPRESENTEN
NECESSÀRIAMENT L'OPINIÓ DE LA DIRECCIÓ
D'AQUESTA REVISTA.

S U M A

editorial

3

monogràfic

El Barri Vell d'Olot

Jordi Coma i Pujol

6

La formació del Nucli Antic d'Olot

Xavier Puigvert i Gurt

32

El Barri Vell d'Olot. Marc urbanístic i

planejament urbà

Llorenç Panella i Soler

46

article tècnic

Jornades de debat sobre el *Llibre Obert*

Amadeu Escriu i Giró

56

article d'informació

Seus col·legials

66

activitats col·legials

Exposicions

Actes diversos

Activitats formatives

Sessions informatives

Jornades tècniques

la punxa

35

2003

otes les poblacions, tots els agrupaments humans, ciutats, viles, pobles, barris, llocs i llogarrets tenen la seva personalitat, el seu caràcter, que els diferencia dels altres.

De vegades costa d'intuir, si hom no s'hi passa estones o fins i tot si no s'hi viu una temporada, quins són els trets d'identitat diferencials de cada lloc.

No és pas exclusivament el paisatge, tot i que pot ser ben propi i característic.

Tampoc és la gent, encara que és fàcil que les seves actituds i hàbits siguin signe d'identitat.

Ara que vivim temps de globalització hi ha qui s'entesta a demostrar que fins i tot els costums gastronòmics, certament importants, són capaços d'identificar pobles; i, en certa manera, també és veritat.

¿Per què una determinada ciutat o comarca, molt sovint delimitada per elements geogràfics naturals, és més procliu a produir artistes, siguin pintors, músics, escultors, poetes o dramaturgs, i, en canvi, d'altres són pioneres a proporcionar polítics o qualsevol altra mena de persones forjadores d'idees socials, polítiques, religioses, associatives, culturals o filantròpiques?

El perquè segurament no el sabrem mai, però tant de bo que aquesta globalització de què tant es parla i que de vegades ens és implícitament imposada no ens privi de poder contemplar amb legítima satisfacció el mosaic divers, acolorit i magnífic de tants llocs, poblacions, petites o grans, comarques i subcomarques, planes, valls, muntanyes i costes de les comarques gironines.

Ben cert, però, que el primer tret característic d'un indret que cospa el foraster és el paisatge i, dins d'aquest, els carrers, les cases, els barris. En definitiva, tot allò del paisatge que és obra de la mà de l'home.

I així com el conreu del caràcter de les persones, que hauria de ser fruit d'una pedagogia cultural i cívica constant, és una tasca difícil i complexa, no ho és tant, en canvi, el manteniment de la bellesa i el caràcter del paisatge.

Gradualment, el manteniment de l'equilibri del medi natural pren rellevància, però no pas tota la que caldria; no és un procés exempt de dificultats, i els avenços són lents, perquè no és tasca exclusiva d'una sola administració pública.

El paisatge urbà més proper a les administracions locals, però, és o hauria de ser objectiu prioritari en la voluntat dels ciutadans i de les persones que els representen.

Sortosament, els barris vells de les ciutats, dels pobles i de les viles, dels barris i de les parròquies disperses estan adquirint protagonisme, un protagonisme que s'ha d'alliberar de concepcions folklòriques i de costumisme fals, però també d'intervencions que podríem anomenar de gran cirurgia en el sentit arquitectònic.

Cal actuar amb microcirurgia intensa, tant en l'ordre conceptual i formal com en el pràctic i constructiu. La millor restauració és aquella que només es fa evident quan hom s'adona que la cosa restaurada té igual o millor funció o utilitat que quan era nova.

Cal revitalitzar els barris vells per refer-los de bell nou i reconstruir el teixit social que va donar sentit, un dia llunyà, al seu naixement.

Afortunadament aquesta tendència s'està estenent, i la ciutat d'Olot no en podia restar aliena.

El present número de La Punxa pretén contribuir, encara que de manera discreta, a la promoció del barri vell d'una de les ciutats amb més caràcter, no ja de les comarques de Girona, sinó de tot Catalunya, pel seu paisatge, per la seva gent, pel seu art en totes les branques i també per la seva cultura gastronòmica: Olot.

e d i t o r i a l

m o n o g r à f i c

El Barri Vell d'Olot

El Barri Vell d'Olot

6

Jordi Coma i Pujol

EL BARRI VELL I ELS SEUS ANTECEDENTS

Situat entre el curs del riu Fluvià i la falda del volcà Montsacopa, el centre històric d'Olot està format per dues zones ben diferenciades: el que podríem anomenar nucli antic –nascut arran de la reconstrucció de la Ciutat Vella després dels terratrèmols de 1427 i 1428– i la zona de creixement pel sector oest, dins del recinte emmurallat, fins al 1900.

L'origen del nucli antic d'Olot es pot reconèixer al que es coneix com Vila Vella. La Vila Vella està documentada des del segle IX, i es formà a l'entorn del riu Fluvià i l'església del Tura. No sembla que s'organitzés municipalment fins al segle XIII. La referència més antiga a la primera muralla que encercla la vila –el perímetre de la qual encara es pot distingir amb claredat– és de l'any 1221. La Vila Vella quedà constituïda pels carrers de Santa Cristina, de la Proa, de la Llosa, Santa Magdalena, de la Cendrada...; uns carrers antics, amb edificacions populars dels segles XVII i XVIII que conserven la fesomia antiga de la primitiva vila olotina. Hi destaquen les típiques construccions amb terrats porxats i les diverses capelletes dels sants.

Els anys 1427 i 1428 es van produir uns terratrèmols a Olot que van provocar l'enderrocament gairebé complet de la vila. Arran d'aquest succés, la municipalitat olotina conjuntament amb la Universitat decidiren reedificar el poble fora del seu antic emplaça-

L'origen del nucli antic d'Olot
és la Vila Vella, documentada
des del s. IX

ment. Així aparegué la Vila Nova, dissenyada de nou, amb un traçat que seguia criteris renaixentistes de les viles de nova planta, amb carrers paral·lels i encreuaments al voltant d'una plaça central. El Pla general d'ordenació urbanística aprovat l'any 1982 qualifica urbanísticament aquesta zona com de Rehabilitació dels edificis i Conservació de l'Estructura Urbana. Actualment el Pla està en procés de revisió –més concretament en la fase d'aprovació inicial–, en la qual es manté l'essència del que ha de ser aquesta part de la ciutat i es delimiten tres zones d'actuació diferenciades: una primera de rehabilitació de l'estructura urbana i edificatòria del nucli històric, una segona de conservació i rebliment de l'estructura urbana i edificatòria i finalment una tercera de renovació de l'estructura urbana. És precisament al centre històric de la ciutat d'Olot on es concentra el major parc d'habitatges datats a final del segle XIX i principi del XX. En el primer dels sectors esmentats –corresponent a la Ciutat Vella–, l'estat del conjunt urbà és el de més gran degradació urbanística i arquitectònica que podem observar. A fi i efecte de potenciar polítiques actives de rehabilitació, la zona més degradada d'aquest centre històric es va declarar Àrea de Rehabilitació Integrada mitjançant Decret 158/1987 de 21 d'abril de la Generalitat de Catalunya (DOGC núm. 841, de 20/5/1987), i la totalitat de l'àmbit descrit forma part d'un programa de revisió i conservació dels edificis anteriors a l'any 1960.

Val a dir que els darrers anys s'ha produït una important acció de renovació del Barri Vell destinat a invertir aquest procés de degradació, amb la programació d'un seguit de projectes de renovació urbana –generalment referits a la creació i millora de nous espais públics– a partir de l'adquisició i posterior enderrocament d'edificis vells o abandonats que han permès un esponjament de l'espai i una millora de les condicions dels edificis a conservar. Aquests projectes han actuat també com a catalitzadors d'inversió per a la rehabilitació d'immobles per part dels seus propietaris privats, afavorits sens dubte pels ajuts gestionats tant per l'Administració estatal com per la Generalitat de Catalunya, fins a totalitzar una inversió estimada de 18.535.517 euros.

A partir de les actuacions realitzades s'han aconseguit uns resultats que, encara que limitats, són francament satisfactoris, pel fet que la inversió pública ha induït a una inversió privada que ha triplicat la rehabilitació d'edificis i ha comportat l'obertura de comerços moderns, empreses de serveis, establiments d'oci, etc. Així s'ha creat al mateix temps una zona comercial, cultural i d'oci a cel obert que necessita per a la seva consolidació la culminació de la reforma i renovació del centre històric.

A banda dels ajuts esmentats en els paràgrafs precedents, al març de 2001 es va presentar també per part d'aquest Ajuntament un projecte de renovació urbana del centre històric d'Olot, dins els projectes a finançar per part de l'instrument financer de l'Espai Econòmic Europeu, que va ser desestimat, tot i que preveia un ambiciós àmbit d'actuació –des del Firal fins a l'actual Rambla de

Ciutat Vella és el sector més degradat urbanísticament i arquitectònicament

Els darrers anys s'ha produït una important acció destinada a invertir aquest procés de degradació

Vila Vella– i que incloïa un nou model de disseny viari, una millora dels serveis –línies de telecomunicacions, gas natural, sanejament, etc.– i la creació de nous espais públics i esponjaments, amb la renovació de la pavimentació i el mobiliari urbà.

Arran de la presentació del Plan Nacional de la Vivienda per part del Ministerio de Fomento i de l'elaboració per part de la Generalitat de Catalunya del nou Pla d'Habitatge (2002-2005), l'Ajuntament ha sol·licitat de nou la declaració d'Àrea de Rehabilitació a l'efecte dels ajuts previstos en el Decret 157/2002, d'11 de juny, pel qual s'estableix el règim dels habitatges amb protecció oficial, es determinen els ajuts públics en matèria d'habitatge a càrrec de la Generalitat de Catalunya i es regula la gestió dels ajuts previstos en el Reial decret 1/2002, d'11 de gener, sobre mesures de finançament d'actuacions protegides en matèria d'habitatge i sòl. La sol·licitud esmentada és important i del tot necessària per accedir als beneficis estipulats en l'esmentat decret, que en les actuacions dutes a terme en àrees de rehabilitació (d'habitatges i edificis d'habitatges) assenyalava com a operacions protegibles –és a dir, subvencionables– la rehabilitació d'edificis i habitatges, incloent-hi les actuacions incloses dins un programa específic de rehabilitació, incloses les despeses d'execució de la urbanització, reurbanització i enderrocament si és el cas.

En definitiva, en el programa d'actuacions de l'ARI i les ordres esmentades que declaraven l'Àrea de Rehabilitació Integrada del nucli antic d'Olot es preveïen cinc sectors diferenciats geogràficament però amb identitat de problemàtiques. En cadascun d'aquests sectors, malgrat el seu diferent grau de deteriorament, encara que similar, qualsevol intervenció sens dubte significaria un pas important per a la seva millora.

Finalment, les diferents ordenances fiscals aprovades pel consistori han volgut contribuir a facilitar al màxim les actuacions a realitzar dins el Barri Vell, bonificant –sense excepcions– amb un 95% de l'impost sobre construccions, instal·lacions i obres la rehabilitació d'habitatges i comerços inclosos en l'ARI, tret de les obres d'ampliació o enderroc i nova construcció, i amb un 50% de l'impost la resta d'obres a l'ARI sempre que no suposin un increment del volum edificat actual. A més, per tal d'afavorir el parc d'habitatges públics, es bonifica amb un 20% de l'impost la promoció d'habitatges de protecció oficial o habitatges declarats protegits quan més del 80% de la superfície destinada a habitatge estigui aïllada a alguna figura de protecció.

EL BARRI VELL I LA SEVA SITUACIÓ ACTUAL

El nucli històric comprèn l'àrea on s'ha anat produint el creixement urbà fins a la segona meitat del segle XIX i que coincideix aproximadament amb el darrer clos emmurallat. No és una àrea de morfologia urbanística i edificatòria uniforme, ja que aplega les

El nucli històric, que coincideix amb el darrer clos emmurallat, no és una àrea de morfologia urbanística uniforme

Les edificacions que hi trobem són entre mitgeres, amb una crugia molt estreta, i formen carrers angosts amb una densitat notable

referències urbanístiques i arquitectòniques corresponents a les diferents vicissituds socials i econòmiques que ha viscut la ciutat durant aquest llarg període històric.

Les edificacions que hi trobem són entre mitgeres, amb una crugia molt estreta, i formen illes tancades o bé fileres d'edificació. La distribució segons els usos és la següent: la planta baixa està destinada a comerç; la planta pis, a habitatge, i hi ha una última planta on apareix una de les característiques més destacables d'aquestes edificacions: una planta superior oberta entesa com a porxo.

Les façanes presenten un ritme d'obertures de proporcions verticals amb petits balcons. Els carrers que formen aquestes edificacions són estrets, amb una densitat notable.

Un altre tret a destacar és l'estructura de la propietat en vertical: un immoble de planta baixa amb tres o quatre pisos pertany al mateix propietari.

Malgrat els resultats positius obtinguts al llarg dels anys, els esforços realitzats per part de l'Administració pública per a la gradual transformació d'aquest barri excepcionalment degradat, si bé del tot necessaris, no han estat suficients, com ho demostren els diferents estudis realitzats fins a la data, en què es constaten deficiències sobretot pel que fa a l'estat de conservació dels edificis, molts dels quals presenten patologies de caràcter constructiu que no s'han solucionat d'una manera satisfactòria.

Sens dubte, el Barri Vell de la ciutat d'Olot mereix –pel seu caràcter històric i de centralitat– un tractament diferenciat de les altres àrees urbanes. Amb això no es vol dir en absolut que la resta de barris hagin de rebre un tractament discriminatori o de desatenció, sinó que el que es pretén és que el Barri Vell rebi un tractament preferencial. Si bé en bona mesura ha conservat el seu patrimoni històric i arquitectònic, el centre urbà també ha patit i hem d'evitar que continuï patint l'atac de la dinàmica immobiliària, que posa en perill la seva pròpia essència. S'ha d'evitar que es desencadeni un procés que faci desaparèixer els seus valors i riquesa patrimonial, per a la qual cosa cal la implicació –amb més o menys èxit– de l'acció social ciutadana. El Barri Vell ha de continuar amb el seu paper tradicional de centre actiu, i exercir un paper viu i amb interès propi dins la ciutat contemporània. Aquest tracte preferencial es justifica clarament per les raons que s'exposen a continuació.

El Barri Vell com a nucli degradat

Depreciació física i estructural, tant de l'espai públic com del patrimoni edificat

El centre històric de la ciutat ha experimentat els darrers vint anys un procés de deteriorament urbanístic, afavorit sobretot per la seva pròpia idiosincràsia: carrers tortuosos i estrets, densitat edificada apreciable i habitatges molt antics en un estat de conserva-

ció precari i condicions d'habitabilitat deficientes. El Servei de Rehabilitació i Habitatge del Barri Vell d'Olot ha elaborat un informe bastant indicatiu de l'estat de conservació dels edificis, on s'han constatat dades que, sense ser preocupants, sí que mereixen ser tingudes en consideració. Es poden localitzar dins el barri subzones perfectament diferenciades en què són plenament coincidents l'edificació en més mal estat, la sobreocupació i el lloc de residència de la població immigrada. A tall d'exemple, del total dels 472 immobles comptabilitzats a l'estudi, que corresponen a 416 finques cadastrals, un 51,06% es troben en excel·lent estat de conservació o han estat rehabilitats; un 25,84% es troben en un estat regular de conservació, amb petites mancances o deficiències que no afecten en absolut l'estabilitat o seguretat de l'edifici; un 17,80% es troben en un estat deficient, i s'hi haurien de fer petites actuacions a curt o mitjà termini per evitar el seu progressiu deteriorament; i finalment, un 5,30% es troben en molt mal estat, és a dir, amb defectes que afecten elements essencials de l'edifici, amb el consegüent perill per a la seguretat de les persones, i que requereixen actuacions importants, però sense que es tracti d'edificis que amenacen ruïna, els quals representen un 0,63%.

Aquesta situació ha creat un mercat dual paral·lel de pisos en molt males condicions, que no disposen de molts dels serveis bàsics (aigua calenta, dutxa, lavabos, etc.) i que fins fa poc temps es trobaven tancats.

Al llarg dels anys, però, s'han anat duent a terme actuacions de nova construcció que han permès almenys renovar el parc d'habitatges amb la implantació de noves edificacions amb tots els serveis necessaris per poder gaudir d'un habitatge digne. Algunes d'aquestes actuacions i a títol merament enunciatiu són: 18 pisos de lloguer per a joves (Incasol), actualment en construcció, al carrer Proa - avinguda 11 de Setembre; 16 pisos venuts (Incasol) + local Cooperació al carrer Proa, 16 - Santa Magdalena; 8 pisos + 1 local comercial venda-lloguer (Fundació Família i Benestar - Patronat de la Santa Creu) al carrer dels Sastres, Presó Vella; 8 pisos (Incasol) a la plaça Campdenmàs; 4 pisos de lloguer (Guosa) a Mont Carmel, 4; 11 pisos venuts (Incasol) a la plaça Palau.

Depreciació funcional

L'espai públic i les xarxes d'infraestructures de serveis (xarxa de clavegueram, il·luminació pública, etc.) són inadequats per als requeriments d'ús actual. Si ens referim estrictament a l'estat de les infraestructures i serveis, el context és el següent:

- a) Xarxa municipal de sanejament: Molts dels edificis disposen encara de pous negres i, per tant, no gaudeixen de la instal·lació d'evacuació d'aigües residuals connectada a la xarxa pública. Aquesta xarxa hem de considerar que ja per si sola és insuficient, construïda amb materials obsolets i, en definitiva, poc estanca. Els elements de drenatge de les aigües pluvials són clarament incapaçs d'absorbir les esorrenties.

Si bé el Barri Vell ha conservat força el seu patrimoni històric i arquitectònic, també ha patit l'atac de la dinàmica immobiliària, que posa en perill la seva pròpia essència

La remodelació urbanística de la plaça de Campdenmàs representa la millora d'una de les zones més degradades del Barri Vell d'Olot. (Foto: Quim Roca – AIO 2003)

- b) Xarxa municipal d'abastiment: Tubs d'aigua de materials poc usuals com el fibrociment i obsolets com el plom, de diàmetre insuficient per a la implantació d'hidrants.
- c) Enllumenat públic: Instal·lacions d'enllumenat insuficients i en la majoria dels casos fora de normativa i tot.
- d) Xarxes de serveis privats: Hi ha nombroses xarxes aèries de telefonia i subministrament elèctric amb gran impacte visual i consegüent perillositat en cas de despreniment.
- e) Seccions tipus de carrers i pavimentació: Les seccions transversals dels carrers són poc adequades a les necessitats actuals, amb voreres massa estretes que no compleixen les condicions mínimes d'accessibilitat, ni per descomptat ofereixen garanties per al trànsit còmode i segur dels vianants, tan indispensable en zones comercials. Així mateix, cal destacar l'escassa uniformitat dels diferents paviments emprats, amb multiplicitat de tipologies i de materials, conseqüència de la manca d'un criteri fix en els llargs processos històrics de construcció i conservació. El seu estat és lamentable, amb voreres i lloses desaliniats, desnivellats, paviments de formigó esquerdat i de llambordes deformats plàsticament.

L'entramat social ha quedat compost per població autòctona envellida i pobra i població immigrant: els residents i les activitats econòmiques han abandonat el centre històric

Degradació social i econòmica

El procés de deteriorament exposat ha conduït a l'abandonament progressiu de locals comercials i a la pèrdua constant de població, que s'ha anat traslladant als nous barris perifèrics formats en al marc del Pla general d'ordenació urbana de 1982. Així, l'entramat social ha quedat bàsicament compost per una població autòctona però envellida i d'escassos recursos econòmics, que en molts casos habita en edificacions parcialment abandonades, a la qual s'ha sumat la immigració nord-africana i en menor nombre la sud-americana.

Conseqüentment, els efectes han estat l'abandonament del centre històric, tant de residents com d'activitats econòmiques; l'envelliment de la població; la immigració econòmica; l'alt índex d'infrahabitatge i la sobreocupació de les habitatges per la manca d'habitatge de lloguer. Així mateix, el desconeixement de les normes de convivència (neteja d'espais comuns, sorolls, etc.) i les diferències culturals han provocat nombrosos conflictes entre els mateixos veïns que sovint s'han convertit en irreconciliables i que han accentuat encara més el distanciament que ja hi havia, fins al punt de fer desaparèixer pràcticament la comunicació entre els uns i els altres.

El Barri Vell és el principal centre comercial obert de la ciutat

Una gran part –per no dir la immensa majoria– de l'activitat comercial es concentra dins l'àrea compresa entre l'inici del carrer Sant Rafel, el carrer Sant Esteve, el carrer Major, el carrer del Carme, la plaça del Carme i els carrers adjacents fins a arribar als carrers Mulleras i Bisbe Lorenzana, i desapareix progressivament

La conversió en zona de vianants del carrer Major permet millorar el comerç del centre.

(Foto: Quim Roca -AIO 2003-)

a l'inici de l'avinguda 11 de Setembre. Per tant, també la immensa majoria dels olotins acudim al centre a realitzar les compres que ens convenen i creiem que s'han de conservar i potenciar les condicions d'ideïtat per poder continuar fent-ho.

La competència que ha representat per a aquests comerços la implantació de grans superfícies comercials ha generat un important canvi de mentalitat en l'oferta comercial tradicional, que ha convertit els establiments existents en exemples de petits comerços de proximitat (sobretot pel que fa al ram de l'alimentació) i més especialitzats. No obstant això, si bé fa uns anys la majoria de comerços seguien el que podríem anomenar unes pautes de transmissió familiar, ja que passaven de pares a fills, actualment hi ha constants canvis en la titularitat dels negocis i locals, que han fet que entressin a formar part d'aquesta oferta preexistent algunes franquícies –sobretot de venda al detall de roba– i l'establiment de comerciants que pròpiament no són d'aquí, encara que sí que han mantingut o mantenen alguns vincles amb la ciutat.

Malauradament, però, aquesta activitat comercial a què s'ha fet referència es troba concentrada en els carrers esmentats –majoritàriament Sant Rafel i carrer Major–, i ha creat unes zones d'escàs interès comercial, plenament coincidents amb les àrees més degradades físicament i socialment. Així, del total de 431 locals comercials que podrien ser aptes per desenvolupar-hi alguna activitat econòmica, en trobem 146 de desocupats, que representen

percentualment un 33,87% de desocupació en plantes baixes. Aquestes dades no inclouen les entrades dels garatges, que evidentment ja compleixen una finalitat i que sumen un total de 54. S'ha de dir que segons el Pla general d'ordenació urbanística municipal es permet la concurrència d'usos diferenciats en aquesta zona, per donar-hi la màxima projecció possible.

Segons l'informe elaborat pel SIGMA (Consorti de Medi Ambient i Salut Pública), hi ha actualment 238 activitats econòmiques en funcionament al Barri Vell. Ens referim a activitats obertes o bé amb complementació de dades a causa de la revisió de llicències que marcava la Llei 3/98, de 23 de febrer, d'intervenció integral de l'Administració ambiental, entre els anys 1999 i 2002, i limitant-se únicament a comerços. D'aquestes activitats, 68 van haver d'adaptar-se a la nova legislació i complementar dades.

Comentari a part mereix el fet que la zona del Barri Vell acull la major part de locutoris telefònics –majoritàriament utilitzats per immigrants–, concretament cinc dels set que hi ha a la ciutat: un es troba a la plaça del Carme, i n'és titular un veí d'origen pakistanès; un altre està ubicat al carrer Parra i és de titularitat d'un ciutadà gambià; el tercer és al carrer Bonaire i és regentat per un senegalès; el quart és al carrer Fontanella i de titularitat d'un marroquí, i el cinquè al carrer Bellaire, i n'és propietari un colombià. Aquest fet per si sol no mereixeria cap més comentari si no fos per la concurrència d'altres activitats a l'interior d'aquests establiments, lícites però no declarades, com la venda de productes d'alimentació, la distribució de targetes telefòniques o la venda de tabac i alcohol, la tolerància de les quals provocaria un greuge comparatiu respecte a la resta de comerciants que sí que tenen legalitzat el conjunt de les seves activitats comercials. Actualment el control sobre aquestes dependències es coordina amb la Policia-Mossos d'Esquadra, ja que és la Generalitat de Catalunya qui té competències en matèria de control de venda de productes gravats pels impostos especials.

La majoria de l'activitat comercial olotina es concentra als carrers Sant Rafel i Major, i hi ha zones d'escàs interès comercial, coincidents amb les àrees més degradades

El Barri Vell és la imatge de la ciutat

En sintonia amb el punt anterior, en ser el centre mateix de la ciutat el Barri Vell és la zona més visitada pels forans, per on més passen, i on efectuen també les seves compres. Per tant, no hi ha dubte que la imatge del Barri Vell és la imatge que els visitants s'emporten de la ciutat. És essencial, doncs, que no només es potenciï el Nucli Antic des d'un punt de vista urbanístic i comercial sinó també com a centre turístic d'interès, suficientment atractiu per a la gent de fora. No en va en la zona delimitada anteriorment es concentren punts emblemàtics lligats a les manifestacions del modernisme olotí, com Can Pujador, o la Casa Conill, construïda al segle XVI, situada a la plaça que duu el mateix nom i exemple d'edifici d'interès, en ser considerat un dels més antics de la Vila Nova; la

Casa Bolós, a la cruïlla del carrer Major amb Baix del Tura, o les cases de Can Coch i el Marquès de Vallgornera, al carrer Clivillers, en són tres exemples més. Comentari a part mereixen altres edificacions que, sense tenir la importància constructiva o social de les anteriorment esmentades, gaudeixen d'una certa significació, com el Palau del Procurador de l'Abat a Vila Vella o la recentment rehabilitada Can Grau, actual seu del Consell Comarcal de la Garrotxa, o la coneguda com la Casa dels Nassos, un dels pocs referents de l'arquitectura racionalista a les comarques gironines. Tampoc no hem d'oblidar, ja no tant com a edificació però sí per la seva notable importància, les restes de la muralla medieval dins de la Vila Vella, de la qual se'n poden apreciar escassos trams. Juntament amb aquestes edificacions laïques, la llarga tradició religiosa de la ciutat ha deixat un nombre important d'edificacions eclesiàstiques al centre històric, com les esglésies de Sant Esteve, del Carme i especialment la del Tura (amb la imatge de Nostra Dona del Tura, patrona de la ciutat), les capelles de la Verge del Portal i Santa Magdalena i el convent dels Carmelites a la plaça del Carme, amb el seu excepcional claustre renaixentista, declarat monument d'interès nacional. Però tan transcendental com cadascun d'aquests exemples és el conjunt de la plaça Major o plaça dels Gegants, que hem de considerar sense cap mena de dubte com l'espai que aplega la major part d'actes festius, lúdics i representatius de la ciutat, i que esdevé així el vertader centre catalitzador de tots o gairebé tots els actes

La plaça Major és el centre del Barri Vell i de la ciutat d'Olot.

(Foto: Quim Roca -AIO 2003-)

que es celebren al llarg de l'any, sense oblidar el paper que de mica en mica van adquirint les recentment remodelades placeta de Campdenmàs i plaça de la Pia Almoina per a altres actes festius i/o culturals. Aquest fet té el seu interès, perquè malgrat els canvis que ha anat experimentant la ciutat en el decurs del temps –i a diferència d'altres ciutats–, no s'ha desplaçat aquesta zona com a centre neuràlgic de la ciutat pel que fa a determinades ocasions molt característiques i tradicionals.

Tanmateix, cal també que el Barri Vell sigui la seu d'entitats tant públiques com privades que hi aportin vida i gent. Ja des de principi de segle s'hi van establir entitats importants com l'Orfeó Popular Olotí o el Centre Catòlic, que a hores d'ara, i malgrat els canvis que han experimentat al llarg de la seva existència, continuen ocupant edificis emblemàtics i d'indubtable prestigi dins la zona i organitzant nombroses activitats, moltes de les quals amb l'interès i la participació de no associats. Més recentment, l'Ajuntament ha creat l'Oficina del Consell Català de Cooperació, i actualment està en procés de remodelació com a centre civiocultural l'antic Cinema Núria. Amb la ubicació a la Vila Vella del Consell Comarcal, els anys vuitanta, i del Servei de Rehabilitació i Habitatge, l'any passat, s'ha augmentat aquesta anella d'equipaments que donen una certa projecció pública al centre més degradat.

Tot aquest conjunt, afegint-hi els equipaments de caràcter cultural o educatiu com són la Biblioteca Marià Vayreda al bell mig del carrer Major –que ha recuperat el que fou l'antiga Casa de la Vila del segle XVIII–, l'Escola d'Art d'Olot a la plaça del Carme i el Museu Comarcal a l'edifici de La Caritat –que avui dia fa a més les funcions d'Oficina d'Informació–, ha de ser sens dubte incentiu suficient per creure en el Barri Vell com a sector recuperable des de tots els punts de vista.

La imatge d'una ciutat va lligada ineludiblement al tema de la seguretat ciutadana, però afortunadament Olot és una ciutat amb un baix índex de delinqüència, tot i que bona part dels delictes i faltes es concentren a la zona del Barri Vell.

Altrament, i en relació amb l'estudi elaborat pel Consorci de Benestar Social, hi ha evidents signes de coincidència amb el que es podia preveure; de l'enquesta realitzada entre diverses persones residents al Barri Vell destaquen les següents preocupacions:

- Massa contaminació acústica, sorolls que sobretot es concentren els caps de setmana, de la gent a la sortida dels locals i de circulació de motocicletes.
- Poca presència de la Policia Municipal, sobretot manca d'un agent de referència que conegués els seus habitants.
- Mala imatge que donen els locals tancats i abandonats.
- Excessiva presència d'immigrants al barri.
- Impressió que l'Ajuntament no hi inverteix prou, cosa que segons l'enquesta genera una sensació d'abandonament.
- Presència de droga, tot i que alguns veïns es mostren contents perquè s'ha reduït el seu consum als mateixos carrers durant la nit.

El conjunt d'equipaments de què disposa el centre –Oficina del Consell Social de Cooperació, Consell Comarcal, Escola d'Art, Museu Comarcal...– dona peu a creure que és un sector recuperable

Can Pujador: edifici modernista d'en Josep Azemar, 1911-1912. En el Barri Vell es concentren bona part dels edificis del patrimoni arquitectònic de la ciutat.

(Foto: Juli -AIO 200-)

Cal indicar també que darrerament ha augmentat la preocupació per la proliferació de pisos llogats a gent molt jove (entre 14 i 17 anys), generalment en molt mal estat i nul·les condicions d'habitabilitat, utilitzats com a lloc de trobada, normalment fora de l'horari escolar i caps de setmana. Pot arribar a ser preocupant el gran nombre de persones que es reuneixen en un sol pis, per abaratir el cost del lloguer; la fressa de la música i dels joves pujant i baixant l'escala a totes hores; la brutícia tant a l'escala com al carrer, i el comportament poc cívic que a vegades mostren.

El Barri Vell és un gueto d'immigrants

És el punt de la ciutat on trobem una major concentració de població immigrant. Aquesta sensació de gueto resta "prestigi social" al barri i impedeix alhora la renovació del teixit urbà. Juntament amb aquest fet, el que els urbanistes anomenen *filtering process* s'associa –sovint de manera totalment injustificada– a un problema d'inseguretat ciutadana, sobretot pel que fa a petits robatoris o a delictes contra la salut pública, bàsicament tràfic i consum de drogues. No en va la taxa de població immigrada resident al Districte 1 - Sector 1 (districte electoral que es correspon al Barri Vell) és del 26%, mentre que la taxa global de la ciutat d'Olot es situa en un 8,5%. Els processos migratoris més recents han portat les classes més desfavorides a ocupar precisament aquest sector de la ciutat, amb la conseqüència ja esmentada i previsible de la formació de petits nuclis marginals.

La ràpida arribada d'aquest important nombre de persones, juntament amb la seva desconexió del mercat, la poca oferta d'habitatge de lloguer, una situació laboral d'incertesa i el recel per part d'alguns propietaris a l'hora de llogar habitatges a aquests col·lectius, han posat de relleu una sèrie de problemàtiques que afecten la qualitat de vida, la bona convivència i l'afavoriment de la integració del col·lectiu immigrant. Tot aquest conjunt de circumstàncies propicia la fugida de la població cap a nous barris de construcció recent o a altres barris ja consolidats, tot cercant millors condicions i qualitat de vida.

El Barri Vell i l'estructura de la propietat

Al Nucli Antic es dona la característica que en la gran majoria dels casos els propietaris dels immobles i els seus usuaris mateixos no es corresponen.

Aquesta situació repercuteix negativament en l'estat de conservació d'aquests edificis, pels motius que ja s'han esmentat en el present document. Per una banda, dintre dels propietaris d'aquests edificis ens trobem amb dos perfils molt definits:

Propietaris d'edat molt avançada

Molts d'aquests propietaris són en general persones grans i/o jubilats amb pocs recursos, i per tant amb mínimes opcions de poder invertir en la rehabilitació dels immobles. Preocupa, però es pot entendre, el seu desinterès a realitzar-hi algun tipus d'actuació, i el fet que deleguin als seus hereus –normalment els fills– les responsabilitats o actuacions futures sobre els immobles.

Propietaris no residents a Olot

Es dona la situació que una cinquena part dels propietaris dels edificis del Nucli Antic viuen actualment fora de la ciutat, major-

Al Barri Vell, la taxa de població immigrada és del 26%, mentre que la xifra global de la ciutat se situa en un 8,5%

Hi ha dos perfils molt definits dels propietaris: jubilats amb pocs recursos i persones no residents a Olot. Aquesta situació repercuteix negativament en l'estat de conservació dels edificis

ment a la província de Barcelona, i la resta en diferents municipis de Girona. Per una banda, ens trobem amb propietaris que han pres la decisió de comprar un immoble en el Barri Vell com a residència de cap de setmana –situació que es dona en la menor part dels casos–, i per l'altra, amb propietaris que antigament havien viscut a Olot, la majoria nascuts en la ciutat, i que en marxaren fa temps. Molts d'aquests casos han generat que finques del Barri Vell passin a ser herència de fills o familiars directes d'aquests olotins que van marxar en el seu moment, els quals, en general, són fills de les ciutats on resideixen actualment (Barcelona, Vic, Girona...).

Aquest fet es reflecteix en immobles no habitats, ja que aquest perfil de propietari no utilitza el seu immoble, el manté buit, amb la conseqüent degradació amb el pas del temps, i no hi realitza cap operació de millora; o bé es dona la circumstància que aquests habitatges es lloguen, en la majoria dels casos sense efectuar-hi reformes, a llogaters amb pocs recursos.

Comentari a part mereix l'anàlisi d'una situació que fins ara era excepcional però que darrerament ha esdevingut més que preocupant. Ens referim a la dinàmica especulativa provocada per la compravenda d'immobles d'escàs valor, els quals es compren a un preu notòriament inflat i es graven amb un crèdit hipotecari d'acord amb la valoració a l'alça efectuada, sense que els seus propietaris tinguin cap interès en la seva millora o rehabilitació, ja que els utilitzen únicament com a garantia per finançar altres operacions immobiliàries que, curiosament, mai es duen a terme a la nostra ciutat. Si això per si sol ja és preocupant, hi ha dos fets que al nostre parer agreugen encara més la situació:

- La necessària intervenció de professionals del sector immobiliari (tècnics i oficines de peritatge, bancs i caixes d'estalvi i particulars o agents de la propietat immobiliària que actuen com a comissionistes), que són les peces clau que donen viabilitat a aquesta situació i sobre els quals difícilment podem tenir cap control, per la mateixa dinàmica d'aquest tipus d'intervencions.
- La situació de precarietat i inseguretat jurídica en què queden molts dels arrendataris d'aquests immobles –gent gran o de pocs recursos econòmics–, als quals, des del moment de la transmissió, se'ls rebutja qualsevol intent de pagament dels lloguers als nous propietaris, la qual cosa els col·loca jurídicament en la incòmoda situació de poder ser desnonats per manca de pagament, malgrat que l'actual legislació permeti l'enervació de l'acció quan es tracta de la primera demanda. Per pal·liar-ho, i atès el gran nombre de consultes que s'han efectuat al respecte, a través de l'antiga Oficina Municipal d'Informació al Consumidor i en col·laboració amb els Jutjats de Primera Instància i Instrucció de la ciutat d'Olot s'ha elaborat un protocol d'actuació en aquests casos, en què s'indica als arrendataris afectats com han d'actuar per evitar ser desnonats, i iniciar alhora l'oportú expedient de consignació judicial de rendes.

Evidentment, els propietaris als quals ens referim són persones jurídiques que, una vegada consultades les dades disponibles al Registre Mercantil corresponent, resulten ser de recent creació, si no s'han creat especialment per a l'ocasió.

El Barri Vell i el perfil social dels seus residents

En aquest aspecte, podem constatar dades prou significatives per comprendre l'estat actual d'un barri on hi ha una gran rotació d'habitatges de lloguer, però sempre destinats a una mateixa tipologia de família, ja que els nouvinguts amb la intenció de continuar residint-hi, per convenciment o perquè els agrada la filosofia del barri, són escassos.

Perfil general del ciutadà que viu al Nucli Antic (llogaters)

Pràcticament la majoria de ciutadans que viuen al Nucli Antic d'Olot ho fan en règim de lloguer i no de propietat. Aquest factor ja ens dóna una característica molt important, doncs, de la població que hi habita. Una manera de conèixer l'estat de conservació dels edificis del Barri Vell és a través dels seus usuaris, entenent com hi viuen i de quins recursos disposen. Hi trobem diferents característiques, però totes englobades en un perfil de ciutadà amb pocs recursos i sovint amb necessitats de diferent caràcter.

Gràcies a l'estudi de camp realitzat pel Consorci de Benestar Social de la Garrotxa s'ha pogut obtenir una imatge de la realitat de la gent que viu al Nucli Antic, i al mateix temps de l'estat dels immobles on viuen; en conseqüència, una visió de l'estat actual de les edificacions del Barri Vell. Aquest estudi s'ha portat a terme visitant els domicilis en l'àrea limitada pel carrer dels Sastres, la plaça del Carme i els carrers Proa, Clivillers i Sant Roc.

Segons les mostres realitzades la mitjana d'edat dels veïns de la zona és de 44,3 anys; es tracta, per tant, d'una població que podríem anomenar adulta, amb poca presència de gent jove al barri. Hi apareixen nuclis familiars de 2-3 persones de mitjana. Aquesta situació pot canviar properament per la necessitat d'augmentar el parc de lloguer d'habitatges arran de la implantació –si s'arriba a concretar– de la facultat d'art a la nostra ciutat, i més concretament al carrer Fontanella, molt pròxim a l'entrada del Barri Vell. L'arribada de persones joves, moltes de les quals provindrien de localitats fora de les comarques gironines i que vindrien a cursar els estudis d'art durant un període previst de tres anys, produiria una demanda d'habitatges prop de la seu de la facultat que fa pensar en una possible baixada de la mitjana d'edat i fins i tot en la possibilitat que s'hi poguessin establir noves persones amb caràcter més o menys estable (professors, artistes, etc.).

La majoria dels ciutadans del Nucli Antic hi viuen en règim de lloguer, i pocs tenen la intenció de continuar residint-hi

Llogaters que viuen sols

El nucli familiar predominant, 34,41% del total, es compon d'una sola persona que viu sola. Generalment són persones d'edat avançada.

Això fa pensar que en el futur segurament aquests ciutadans requeriran la intervenció dels serveis del Consorci de Benestar Social perquè, encara que tinguin familiars a Olot o comarca, habitualment aquests treballen i no els podran prestar una atenció diària.

La majoria d'aquestes persones grans són pensionistes o bé reben mensualment pensions no contributives o PIRMI. Per tant, són nuclis amb uns ingressos baixos.

Llogaters immigrants

Al Nucli Antic, com ja s'ha dit repetidament, es produeix la major concentració de gent immigrant que arriba a la ciutat d'Olot.

La mitjana d'any d'arribada és el 1988. Podríem pensar, doncs, que es tracta d'una immigració de fa temps, però aquí ens pot fer variar la xifra el fet que s'hi han inclòs les persones provinents de la immigració d'Andalusia cap a Catalunya dels anys 60.

EL BARRI VELL I EL SEU FUTUR

Vista l'anàlisi efectuada fins ara, resulta prou obvi que les accions a emprendre s'han de centrar exclusivament en la línia de pal·liar i resoldre les deficiències detectades. La proposta de línies d'actuació a seguir és la següent:

Objectius generals

Com a grans objectius, el Pla de millora de l'Habitatge i renovació del Barri Vell s'ha de centrar en:

- a) Convertir el centre en un barri més de la ciutat, un lloc per viure-hi, però alhora explotar els seus trets diferencials: centralitat, accessibilitat, història i monumentalitat, amb l'objectiu –entre altres– de convertir-lo en el referent d'activitats al servei de tota la ciutat.
- b) Per fer-ho possible, és del tot indispensable emmarcar les actuacions del Barri Vell en el context urbanístic de tota la ciutat –en connexió amb els treballs de revisió del Pla general–, entenent la política de renovació urbana que es pensa seguir com una part del conjunt de polítiques urbanístiques i territorials del municipi, però accentuant més el seu caràcter.
- c) I si aquest plantejament és el correcte, cal també considerar els valors econòmics, socials, culturals i mediambientals afegits del que suposa la inversió per a la recuperació del Barri Vell, respecte al que suposaria el creixement en extensió de la ciutat.

Cal explotar els trets diferencials del Barri Vell i convertir-lo en el referent d'activitats al servei de tota la ciutat

*Nova plaça de la Pia Almoina.
Els nous espais lliures comporten
la rehabilitació dels habitatges
i millora de l'entorn.
(Foto: Quim Roca - AIO 2003-)*

És preceptiva, doncs, una intervenció selectiva en els punts més degradats, i no a la inversa, ja que són les parts on la iniciativa privada és més refractària a actuar. Actuant d'aquesta manera, s'incentiven les actuacions a les zones més ben conservades, on resulten més fàcils per als propietaris, i no pas a l'inrevés. Per altra banda, s'ha d'evitar l'excessiu intervencionisme en les operacions urbanístiques, en el sentit que la tipologia del Barri Vell ha de tenir preferència davant operacions d'esponjament que

Nou espai lliure a l'avinguda Onze de Setembre, els jardins de la Vila Vella, i rehabilitació de la Casa dels Nasos.

(Foto: Quim Roca - AIO 2003-)

no siguin estrictament necessàries i que desvirtuïn el caràcter dels carrers –especialment pel que fa a la conservació de la trama– i l'arregliment d'illes.

Per tot això, cal mantenir la delimitació de “zona de conservació de l'estructura urbana” en el que pròpiament anomenem Nucli Antic d'Olot, i condicionar les intervencions a la rehabilitació i excepcionalment la nova construcció. Així mateix, també seria convenient mantenir el sector de Vila Vella com a “zona de renovació urbana”.

Juntament amb les actuacions públiques o privades de rehabilitació hi ha d'haver necessàriament una política agressiva de compra o expropiació –per part del mateix Ajuntament o l'Incasol– per executar programes d'habitatges sobretot per a joves, conjun-

tament amb programes de compra d'habitatge per a famílies d'immigrants, que no necessàriament s'han d'instal·lar al Barri Vell, sinó que s'han de distribuir a altres barris de la ciutat per no incidir encara més en la *guetització* i l'elevat índex de població immigrada que ara per ara tenim. De fet, es tracta simplement d'aplicar el que hem anomenat la "política de la perdigonada" o, el que és el mateix, la dispersió dels col·lectius socials amb dificultats.

Objectius específics

Els aspectes esmentats en la descripció de la situació actual del Barri Vell són prou importants per dedicar un pla d'actuació específic a cada un, pla que s'ha de concretar en relació amb la resta d'actuacions al conjunt de la ciutat, per tal d'afavorir una política integradora, pel que fa tan a la consideració general de l'espai públic com a la creació i millora d'equipaments.

A nivell d'intervencions concretes cal comentar les següents:

Manteniment i potenciació del Servei de Rehabilitació i Habitatge

En matèria d'edificis, l'Oficina de Rehabilitació, amb les funcions que s'hi han anat assignat i desenvolupant, ha estat i ha de continuar essent la punta de llança de tota actuació al Barri Vell, i en aquest sentit –tal com s'especifica en la seva memòria de gestió– ha anat complint amb escriure els objectius que s'ha plantejat des de la seva implantació:

- Informació en general: ajudes per a la rehabilitació, redacció de dictàmens sobre l'estat dels edificis, tramitació de documentació, campanyes específiques, etc.
- Control de les actuacions dels particulars i informació sobre l'estat dels edificis: situacions de perill o ruïna, ordres d'execució, etc.
- Elaboració d'un cens específic d'edificis: titularitat, règim d'ocupació, condicions d'habitabilitat, seguretat, interès patrimonial o cultural, etc.
- Coneixement i seguiment del mercat immobiliari.
- Establiment d'un marc de relació amb les diferents àrees municipals amb actuacions concurrents al Barri Vell: serveis municipals, promoció ciutadana, benestar social, seguretat, etc.
- En concret, s'ha anat actualitzant la base de dades obtinguda dels edificis de l'ARI, enllaçant les dades sobre titularitat, el seu règim d'ocupació, les condicions d'habitabilitat (extretes de l'estudi de Benestar Social), les condicions de seguretat (extretes dels expedients de disciplina), etc., la qual cosa ens ha permès elaborar amb una gran quantitat d'informació i per tant, de precisió, una relació i plànol de l'ocupació dels edificis en planta baixa (útil comercialment) i de les façanes en mal estat (estat de conservació dels edificis); tot plegat ha desembocat en la tramesa de més de 100 cartes als propietaris dels edificis en què

L'Oficina de Rehabilitació ha elaborat un plànol minuciós de l'ocupació dels edificis en planta baixa (útils comercialment) i de les façanes en mal estat. Ha tramès més de 100 cartes als propietaris d'immobles amb patologies importants

L'Oficina informa i assessora propietaris, particulars i promotors interessats en actuacions de rehabilitació

s'havia detectat alguna patologia important –dels quals només 29 han respost i han demostrat el seu interès–, i s'han gestionat un total de 15 dictàmens –14 dels quals ja han estat lliurats– en el marc del conveni signat amb la Direcció General d'Arquitectura i Habitatge.

La ubicació d'aquesta oficina, actualment a les dependències de l'IMPC, és important a l'efecte de compartir infraestructura administrativa i reduir costos. No obstant això, s'hi hauria de buscar una ubicació definitiva més al centre, tenint en compte a més la gran quantitat de locals en planta baixa actualment desocupats. Can Nyera (els antics magatzems Guitart) podria ser una bona opció, i l'oficina es podria organitzar com un centre d'activitats pluridisciplinari, on s'exposessin les activitats que es fan al barri, que servís de sala de reunions de les associacions de veïns i comerciants, etc. Recentment, l'ADAG ha deixat les dependències del carrer Mont Carmel i s'ha reubicat als locals de l'antiga Creu Roja, de manera ja definitiva. Malgrat que és propietat del Consell Comarcal, i atès el fet de que es poden fer actuacions conjuntes en matèria d'habitatge, seria important parlar-ne, com també considerar la possibilitat d'ocupar els baixos dels Habitatges Joves del carrer de la Proa, ja en fase d'execució.

Dins aquest servei, cal diferenciar la tasca portada a terme per l'arquitecte municipal, amb assignació específica a temps parcial, de tots els temes en matèria d'urbanisme, gestió i llicències d'obres relacionats a l'àmbit del Barri Vell (Nucli Antic i Vila Vella) delimitat com a ARI. Aquesta tasca s'ha dut a terme en la mateixa àrea dels Serveis Tècnics Municipals i durant dos dies a la setmana, per part de l'arquitecte municipal i cap de Planejament Urbà i Barri Vell d'Olot.

Però les actuacions que en el decurs del 2002 ha realitzat el Servei de Rehabilitació i Habitatge no s'han limitat als objectius enumerats, sinó que s'han anat adaptant a les necessitats que en cada moment es detectaven, fins al punt de:

- Donar informació urbanística, sobre normativa i ordenances d'aplicació dels plans especials vigents en l'àmbit de les àrees protegides, especialment als propietaris i particulars per realitzar obres de rehabilitació.
- Donar informació i assessorament als promotors interessats en actuacions de rehabilitació.
- Informar dels projectes d'obres majors i obres menors prèvia la concessió de llicències i permisos.
- Portar a terme la inspecció i el seguiment de les obres així com de les mesures de disciplina urbanística a imposar.
- Informar de les peticions d'ocupació de la via pública i mobiliari urbà per part dels agents privats i comercials.

Quant a la concreció de les funcions d'assessorament i consultes ateses, des de la seva creació a l'octubre del 2001 i fins al 31 de desembre del mateix any s'han atès 27 consultes: 17 de relacionades amb la sol·licitud de dictàmens dels edificis, 3 de relacionades amb altres temes del Barri Vell, 3 de relacionades amb els

ajuts econòmics per a la rehabilitació i 4 que no tenien res a veure amb aquesta àrea en concret.

Ha estat, però, durant l'any 2002 que el Servei de Rehabilitació i Habitatge ha funcionat a ple rendiment, ja que fins al 19 de desembre de 2002 s'han atès un total de 188 consultes: 33 en relació a la sol·licitud de dictàmens dels edificis, 128 de relacionades amb la gestió de lloguers, 19 que feien referència a altres temes del Barri Vell, i 8 per sol·licitar informació sobre els ajuts econòmics per la rehabilitació; no s'han atès consultes referents a temes no relacionats amb aquesta àrea.

Continuació i consolidació d'una política d'habitatge pròpia

La qüestió més important a tractar és l'habitatge, ja que fins a la data –i així ho demostren diferents estudis publicats– no s'ha dut per part de les administracions públiques una política efectiva i satisfactòria en aquesta matèria, fet que ha abocat al fracàs qual-sevol temptativa municipal a gran escala de crear habitatges públics de lloguer, ja que les competències en matèria d'habitatge les deté plenament la Generalitat i els municipis per si sols som incapaços de finançar operacions d'aquesta envergadura. Si no hi ha polítiques concertades amb la Generalitat o amb l'Administració de l'estat, és impensable dur a terme una política d'habitatge efectiva. En síntesi, és necessari que es tinguin en compte, com a criteri previ, les consideracions següents:

Continuació de la programació de nous espais públics i actuacions al Barri Vell

Ineludiblement, aquesta voluntat d'intervenir en el Barri Vell i els seus espais públics va profundament vinculada amb la planificació general del municipi i amb l'aprovació del nou Pla d'ordenació urbanística municipal (actualment en fase de tramitació i aprovat inicialment). Les propostes inicials en aquest sentit es concentren en actuacions d'esponjament a les zones més degradades i on es fa més difícil l'actuació dels particulars, amb la idea que el condicionament d'aquests espais per part de l'Ajuntament serveixi de revulsiu o incentiu als promotors privats, perquè considerin les millores com un valor afegit a les seves finques, amb els beneficis que això els pot comportar de cara a la seva revaloració. Les àrees més prioritàries són:

a) Placeta Campdenmàs

És la zona més deteriorada de la ciutat amb molta diferència, juntament amb els carrers adjacents (Verge del Portal, Alt del Tura, Parra, Lliberada Ferrarons, Alt de la Maduixa i perpendicularment el Bonaire). Actualment disposem de dues finques de la nostra propietat amb possibilitat d'intervenir-hi, la més important de les quals és la del carrer Verge del Portal núm. 22 i 24 (també som propietaris de la núm. 3 de la Placeta), i d'un projecte elaborat per l'arquitecte Simó Roca de construcció

Fins al moment les administracions no han dut una política d'habitatge efectiva, i això ha abocat al fracàs qual-sevol temptativa municipal de crear habitatges públics de lloguer

(Foto: Llorenç Panella –2003–)

L'enderroc de finques al carrer Esgleiers i dels Sastres donarà lloc a un nou espai lliure en el sector de la Vila Nova.

(Foto: Quim Roca –AIO 2003–)

d'habitatges i dos aparcaments soterrats de 36 i 45 places respectivament. Caldria, però, l'adquisició d'una antiga nau industrial adjacent per fer efectiva aquesta operació o alguna altra de formalment diferent però amb el mateix objectiu. Aquesta operació queda plenament justificada per la construcció d'habitatges de caràcter social. En total, sumarien 1.162 m² de superfície –no tota edificable– amb la possibilitat d'encabir-hi unes 30 habitatges d'aproximadament 60 m² cadascun. Si es redueixen els habitatges a 45 o 50 m², com els del carrer de la Proa, n'obtidríem ben bé una quarantena.

En aquesta àrea es podria fer una operació de millora i ampliació de la plaça –hem d'entendre-ho com d'esponjament–, que justificaria la necessitat d'enderrocar una illa sencera, la compresa entre els carrers Parra, Bonaire, Verge del Portal i la plaça de Campdenmàs. Complementàriament, es preveuria també l'enderroc de l'immoble núm. 9 de la plaça Campdenmàs, conegut com Ca la Buera.

b) Portal dels Esgleiers

Hi ha una necessitat real i acreditada d'intervenció en aquesta àrea, ja que les finques propietat de l'Ajuntament a través de Guosa (les núm. 36 i 37) presenten un estat lamentable, amb l'agreujant de ser cantoneres i amb dues façanes. Properament es duran a terme els treballs d'enderroc d'aquestes dues finques. En iguals circumstàncies però entre mitgeres es troba la finca del carrer dels Sastres núm. 24. Les núm. 34 i 35, que no són nostres, haurien d'incloure's conjuntament en algun tipus d'operació, sense descartar l'enderroc del seu conjunt (finques núm. 34, 35, 36, 37 i 38 –aquesta última recentment adquirida– del carrer dels Sastres), ja que el seu mal estat exclou la possibilitat de recuperar-les. En total s'obtidria un esponjament de

332 m² en un costat i 171,1 m² en l'altre, i es recuperaria una porció important de sòl públic lliure d'edificació.

Conjuntament, hem de considerar la possibilitat de catalogar –amb les afectacions que això comporta– la finca núm. 39 (Ca l'Esquena), que amb la proposta esmentada guanyaria una tercera façana, la qual cosa donaria més projecció a l'edificació. En total, disposaríem d'una edificació de cinc plantes dins una parcel·la de 384,1 m².

c) Plaça Mora (Font de l'Àngel)

La finca del carrer Bellaire cantonada plaça Mora fa uns 208 m² de superfície de solar, amb tres plantes construïdes i un semi-soterrani. És el lloc idoni per establir-hi un hotel d'entitats, atès que les instal·lacions de l'antic Cinema Núria no podran complir aquesta funció. La part del carrer Bellaire (can Xalegre - Òmnium Cultural) és la més deteriorada, mentre que la resta de l'immoble que fa cantonada amb el carrer Clivillers està en bon estat de conservació (òptica Puigferrer). Els baixos no ens interessarien tant com les plantes superiors, i es podrien oferir al sector privat per finançar una possible operació de compra. L'afectació de l'edifici com a equipament públic de caràcter cultural o social quedaria plenament justificada. Complementar aquesta actuació amb les activitats de l'Orfeó –fins i tot compartint infraestructures com el servei de bar o el teatre–, sense que aquesta entitat perdés el seu caràcter associatiu, podria ser un objectiu assolible a mig termini.

d) Carrer Valls Vells - carrer Santa Cristina

Estem parlant d'una segona fase en la construcció de la Rambla del Barri Vell, que ha de prolongar l'actual projecte ja en fase d'execució fins a arribar a la plaça Palau. L'illa compresa entre aquesta plaça i el carrer Santa Cristina està composta de 13 finques cadastrals, de les quals 5 ja són propietat de l'Ajuntament a través de la societat Guosa o el mateix Ajuntament. La resta s'han d'adquirir per al seu posterior enderrocament.

El centre històric d'Olot canvia dia a dia amb la renovació dels seus carrers i la creació i millora d'equipaments. En aquests moments s'estan realitzant o han finalitzat un gran nombre de projectes al centre de la ciutat: noves rambles i avingudes, rehabilitacions, places i espais que es recuperen, noves zones d'aparcament, nous equipaments públics, la gestió de venda de pisos etc. Han estat diversos els convenis signats entre l'Administració de la Generalitat de Catalunya i aquest Ajuntament que han permès desencallar moltes d'aquestes iniciatives. N'esmentarem només els més significatius: el conveni entre l'Institut Català del Sòl i l'Ajuntament d'Olot per a la venda d'onze habitatges en l'actuació Vila Vella, signat el 21 de febrer de 2000, que ha permès la venda de la totalitat dels habitatges construïts des del mateix municipi, i ha facilitat així la tasca del futur comprador, que tenia gestors de la mateixa ciutat com a interlocutors, fet que per si sol

El centre històric canvia dia a dia amb la renovació de carrers, creació i millora d'equipaments, noves rambles, places, rehabilitacions, zones d'aparcaments, recuperació d'espais...

Cal la intervenció conjunta de les diferents administracions si realment es vol donar viabilitat als projectes de regeneració del Barri Vell

facilitava una comunicació més fluida; el conveni entre l'Ajuntament d'Olot i l'Institut Català del Sòl per a la construcció d'habitatges de protecció oficial al carrer de la Proa, signat el 21 de desembre de 2000, que farà que la nostra ciutat disposi ben aviat de divuit habitatges per a joves i dos locals comercials, després de la cessió del solar per part de l'Ajuntament; el conveni de cooperació entre l'Ajuntament d'Olot i l'Institut Català del Sòl a l'àmbit del PERI Vila Vella, signat el 30 de juliol de 2002, que concreta les actuacions i finançament de l'espai vora riu i els polígons d'actuació; el conveni entre el Departament de Política Territorial i Obres Públiques i l'Ajuntament d'Olot per a la implantació i manteniment de les oficines de rehabilitació, pel qual s'hi destina una quantia superior a la que dels darrers anys, i que com s'ha dit ja ha donat els seus fruits; el conveni de col·laboració entre l'Ajuntament d'Olot i el Departament de Política Territorial i Obres Públiques per a l'aplicació del Programa per a la revisió de l'estat de conservació dels edificis d'habitatges al municipi d'Olot, que superava pròpiament l'àmbit de l'ARI, signat en data 15 de gener de 1998 i a través del qual s'ha pogut dur a terme la sol·licitud dels dictàmens tècnics subvencionats íntegrament segons el Decret 158/1997, de 8 de juliol, pel qual es regula el Llibre de l'Edifici d'habitatges existents i es crea el Programa per a la revisió de l'estat de conservació dels edificis d'habitatges; o els acords –ja no amb l'Administració– entre el Patronat Benèfic de la Santa Creu i l'Ajuntament d'Olot per dur a terme a principi de l'any 2000 el lloguer de sis pisos al carrer dels Sastres núm. 8-10, que anteriorment havien estat construïts i propietat de la Fundació Família i Benestar.

Per això, la tasca que ha dut a terme l'Ajuntament i que s'ha pogut concretar ha consistit en:

- Adquisició de finques per a la creació de nous espais públics al sector del carrer Esgleiers i carrer dels Sastres, i per a noves operacions d'habitatge a l'Onze de Setembre amb Valls Vells. Aquestes actuacions de compra sumen un total de 740.961 euros, aportats íntegrament per l'Ajuntament.
- Continuació i finalització de les obres de millora a la plaça de la Pia Almoina (35.907 euros de sobrecost aportats per l'Ajuntament), la placeta de Campdenmàs i el carrer Clivillers.
- Creació d'una nova plaça al carrer Onze de Setembre, i definició i desenvolupament de les edificacions del seu entorn.
- Inici conjunt amb l'Incasol de l'actuació de la Vila Vella per completar l'espai públic vora riu i facilitar la rehabilitació de les edificacions existents. Aproximadament, el finançament dels 360.000 euros de la primera fase es farà a parts iguals entre l'Incasol i l'Ajuntament.
- Definició i projecte de la Rambla de la Vila Vella, que ha d'enllaçar el sector de l'església del Tura amb la plaça Palau, i execució ja de la primera fase, amb la remodelació dels carrers del seu entorn. Sens dubte, és la inversió més important de totes, ja que no només inclou els 303.124 euros que hi ha posat

l'Ajuntament i els 303.124 euros més provinents de contribucions especials sufragats pels veïns, sinó també els 383.145 euros aportats per la Generalitat.

- Recuperació d'un espai públic al carrer Serra i Ginesta amb Bisbe Lorenzana, aprofitant les obres de nova construcció d'un edifici d'habitatges, creació d'una nova entrada al Barri Vell i dignificació del carreró de Sant Antoni.
- Cessió de terrenys a l'Incasol per a la construcció de pisos de lloguer per a joves a la nova rambla. Als 42.169 euros invertits per l'Ajuntament, s'hi ha d'afegir els 529.559 euros que l'Incasol ha previst com a cost d'execució de l'obra.
- Ampliació de places d'aparcament al centre, sobretot a la plaça del Carme, i creació de nous al costat de l'estació d'autobusos, amb un augment total de més de 150 places. Aquesta actuació ha representat una inversió municipal de 92.659 euros.
- Aprovació de la concessió administrativa d'un aparcament soterrat davant de l'Hospital de Sant Jaume, amb una inversió municipal de 269.836 euros per a la urbanització de la plaça Dr. Fàbregas.
- Instal·lació de contenidors soterrats i aparcaments de bicicletes en diverses zones del Barri Vell, amb un cost en el primer dels casos de 51.086 euros, finançats íntegrament per l'Ajuntament.
- Altres actuacions no menys importants, com per exemple l'adequació dels antics cinemes Núria com a espai juvenil, amb una inversió inicial de 102.000 euros; l'adequació de l'edifici Casa-Museu de Can Trincheria, ja de propietat municipal, com a seu de l'Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot, amb gairebé 31.000 euros; o les aportacions de més de 624.191 euros a Guosa, antic òrgan gestor municipal en l'adquisició d'edificis.

El quadre que s'acompanya, a més de resumir les inversions de les actuacions que s'han esmentat, acredita la necessitat d'intervenció conjunta de les diferents administracions de l'Estat si realment es vol donar viabilitat als projectes de regeneració i gran envergadura del Barri Vell. És significatiu ressaltar a l'efecte que el volum més important d'inversió pública que s'ha realitzat és precisament per a l'adquisició d'edificis i el seu posterior enderrocament o per a l'execució d'obres d'urbanització seguint els nostres plantejaments d'actuar en la millora de l'espai públic per induir l'inversor privat a millorar els seus immobles.

Les inversions i l'activitat constructiva dels darrers dos anys han estat importants, i bona part s'han destinat a rehabilitacions i millores

Actuacions	Ajuntament	Generalitat	Govern estatal	Veïns	Totals
Compra edificis	740.961 €				740.961 €
Urbanitzacions	857.847 €	443.246 €		556.019 €	1.857.112 €
Reforma Hospici	120.482 €	253.012 €	467.470 €		840.964 €
Equipaments públics	102.678 €	20.200 €			122.878 €
Aparcaments	92.659 €				92.659 €
Altres actuacions	1.343.386 €	551.410 €			1.894.796 €
Inversió total	3.258.011 €	1.267.868 €	467.470 €	556.019 €	5.549.368 €

Totes les consideracions contingudes en la present memòria ens fan ser bastant optimistes quant a les possibilitats de millora del Barri Vell, i encara més amb la possibilitat d'entrar dins els programes específics de rehabilitació (article 35 del Decret 157/2002), cosa que ens permetria accedir a un 10% més dels ajuts previstos en el decret esmentat. Enquadrant aquesta petició en el període de vigència del Pla d'habitatge, podríem preveure una estimació de costos i l'import de la subvenció perioditzat per anualitats i a càrrec del Programa, tenint en compte que es dependrà pràcticament de les actuacions que els inversors privats vulguin fer als immobles de la seva titularitat, ja que les rehabilitacions d'edificis els pertocuen exclusivament a ells, sense perjudici dels ajuts o bonificacions o assessorament que aquest Ajuntament els pugui donar a través del Servei de Rehabilitació i Habitatge que tenim en funcionament. Amb tot, no cal perdre de vista que les inversions i l'activitat constructiva dels darrers dos anys han estat importants, ja que s'han fet obres majors –com ja s'ha dit– per imports de més d'1.800.000 euros l'any 2001 i més d'1.265.000 el 2002. Si bé moltes d'aquestes inversions s'han dedicat a nova construcció d'habitatges destinats al mercat lliure, n'hi ha hagut una bona part que s'han reservat a rehabilitacions i millores.

Jordi Coma i Pujol

Regidor del Barri Vell i Habitatge (1999-2003)

C/ Ciutadans, 16, 1r - 17004 GIRONA
Telèfon 972 20 65 38 - Fax 972 20 54 29

EFICÀCIA PER A LA SEVA SEGURETAT

La formació del Nucli Antic d'Olot

32

Xavier Puigvert i Gurt

Introducció

“És tanta l'acceleració urbanística (remodelacions i enderrocs) que ens ha agafat els últims anys a Olot, que aviat s'haurà de replantejar la mateixa noció del que és el barri antic de la ciutat”, deia el metge i lletraferit olotí Jordi Pujiula el desembre de l'any 1995 a les pàgines de la revista local *A 440 m sobre el Nivell del Mar*. La reflexió constata la profunditat del canvi formal i de contingut que es volia propiciar –i que encara continua– en el nucli històric de la ciutat. La institució municipal va començar a aplicar l'any 1993 un Pla integrat de reforma del Nucli Antic (PINA) que, a semblança de les actuacions que es duïen a terme en d'altres ciutats catalanes, pretenia retornar el caràcter residencial i el paper de punt de trobada dels ciutadans a la part de la ciutat més degradada urbanísticament. L'eina principal per assolir l'objectiu era –i és encara– la millora de les condicions ambientals per mitjà de les remodelacions i els enderrocs que constatava Pujiula. Però l'observació del doctor també posava sobre la taula l'alteració que les successives intervencions provoquen en la percepció del veí o del vianant d'allò que és barri antic. Si les façanes velles s'equiparen a les actuals, si els traçats viaris es regularitzen i si la pedra és substituïda pel totxo, la singularitat urbanística del rovell de l'ou urbà pot perdre la identitat –que necessita tant com el

Les inversions i l'activitat constructiva dels darrers dos anys han estat importants, i això pot haver contribuït a l'evolució i millora

La denominació de Nucli Antic és una convenció administrativa per referir-se a una realitat urbanística plena de matisos

confort— per atreure de nou habitants i consumidors. I precisament per evitar que la remodelació urbanística ens faci repensar què és el barri antic de la ciutat, potser hauria estat millor que la definició hagués precedit qualsevol mena d'intervenció.

Perquè la indefinició comença pel mateix nom de l'objecte d'actuació. Nucli Antic, la forma que ha acabat per triomfar, és només una convenció administrativa nascuda de la necessitat del consistori i dels veïns de referir-se a una realitat urbanística plena de matisos. És una expressió còmoda que, al costat d'altres noms proposats —centre antic, part antiga, nucli vell, barri antic... i tantes opcions possibles com observadors hi ha— identifica una part multiforme de la ciutat per contraposició als eixamples contemporanis i les noves urbanitzacions, formalment més homogenis.

En segon lloc, el concepte que és batejat amb el nom de Nucli Antic és fruit d'una percepció altament negativa del traçat viari, de les edificacions i de la qualitat de vida. És un eufemisme per no parlar directament de zona amb problemes urbanístics. Però aquesta percepció que es limita a les qüestions formals es basa en una òptica excessivament actual d'allò que és correcte, útil o lògic en una ciutat contemporània. Segons aquesta visió reduccionista, el carrer és obsolet si no té doble carril i el solar és petit si no hi cap la caixa de l'ascensor, per tant, la situació és caòtica i l'actuació pública es fa peremptòria. És probable, en conseqüència, que la generalització d'aquest concepte negatiu propiciï intervencions agressives en àrees que necessiten millores d'un impacte menor.

Què comprèn el Nucli Antic?

Hi ha diversos nuclis antics en allò que hem convingut d'anomenar Nucli Antic d'Olot. Tradicionalment, sol aplicar-se únicament als barris de la Vila Vella i la Vila Nova olotines, però aquest ús restringit deixa injustament de banda altres zones formades en una data molt reculada en el temps, com el carrer del Pont i el Firal —ara passeig de Miquel Blay—, amb prou mèrits propis com per ser-hi incloses.

En realitat, cal englobar dins del concepte de Nucli Antic aquelles àrees de la ciutat d'Olot construïdes durant els períodes medieval i modern. Corresponen a un tipus d'urbanisme que es basava en els “mecanismes de creixement medievals” —expressió utilitzada per l'arquitecte Manuel de Solà-Morales per definir la Barcelona anterior a l'enderrocament de la muralla— típics de l'Europa de l'Antic Règim. Aquests mecanismes es caracteritzaven per la pràctica inexistència de directrius urbanitzadores per part dels organismes públics i per la cessió del protagonisme a la iniciativa privada, amb unes normes mínimes de regulació de l'edificació. La manifestació damunt del plànol d'aquesta pràctica de *laissez faire* eren els fronts de façana en línia que allargassaven la ciutat a banda i banda de les vies de pas i a les quals es proveïa dels mínims serveis necessaris amb molta posterioritat.

En el cas olotí, la data de tancament d'aquesta certa manera de construir la vila es pot situar a final de la Guerra Gran (1807-

Tradicionalment s'usa Nucli Antic per designar els barris de la Vila Vella i la Vila Nova, i es deixen de banda injustament altres zones com el carrer del Pont i el Firal

1814). És possible que la famosa Loi d'Alignements dictada per l'administració napoleònica, que va servir de model a tot Europa, fos el desencadenant de la innovadora preocupació per l'urbanisme local. Sigui com sigui, el canvi és perceptible en la ferma disposició municipal de regular, l'any 1820, el procés de construcció de cases en el camí conegut com el carreró dels Bous, actualment carrer de Camil Mulleras, però que ha conservat la denominació popular, d'altra banda ben significativa, de carrer Nou.

Quan alguns veïns van sol·licitar a l'Ajuntament permís per edificar-hi, es van trobar amb una sèrie de requisits –continguts en el llibre de resolucions municipal, amb data de 13 d'abril– que mostraven la voluntat de conciliar “su demanda con el hermosteo de la calle proyectada en dicho terreno y con las medidas y planes que se han tomado”. Per permetre l'exemple, el consistori exigia “que desde la capilla de San Rafael, dexando la anchura de la calle, se tome un punto frente la nueva de Capuchinos [l'actual carrer d'Enric Galwey] por la parte de San Rafael; que desde este punto se tire una línea recta hasta encontrarse con la recta igualmente que forme el Hospicio, a treinta y una canas dos palmos catalanas de la esquina de este; que desde el punto citado de San Rafael hasta el en que se toma la línea recta del Hospicio referida se dexen el camino de treinta y dos palmos de ancho; que todos los vecinos que lindaban con el camino antiguo llamado carreró de Bous adelanten sus paredes, huertos o casas hasta topar con la línea nueva recta más inmediata referida [...]”.

La subjecció de les noves construccions i de les ja existents a una trama geomètrica preestablerta –només existent en un plànol, sense aprofitar els accidents del terreny– era tota una novetat. La clara voluntat de l'organisme públic de la vila de dirigir el procés des d'un inici té algun precedent, però de caire excepcional i sense continuïtat. A partir d'aquest moment, el mecanisme es fa habitual, i més amb l'aprovació pel govern d'Espanya de la Ley de Alienaciones, l'any 1846, que regulava definitivament la construcció urbana per mitjà de plans geomètrics.

Una plasmació gràfica del paisatge generat a Olot abans de l'adopció del nou urbanisme la tenim en el plànol que va delinear l'any 1821 el regidor del consistori Jaume Viñas i que es conserva en una col·lecció particular gràcies a una còpia molt posterior. El consistori va acordar que aquest *Plano de Olot*, junt amb d'altres dos, presidís la sala d'actes perquè “sean mudos testimonios del zelo de este Ayuntamiento y digna emulación de los sucesores”. La trama captada en el document gràfic mostra clarament l'espai que cal incloure sota la denominació de Nucli Antic si ens atenem a una visió històrica del fet: els dos nuclis medievals i les línies rectes dels ravals que allargassen la vila en totes direccions.

Les etapes de formació

Una visió cronològica que identifiqui les etapes de formació de l'actual Nucli Antic pot ser de molta utilitat per a aquells arqui-

Potser la Loi d'Alignements napoleònica va ser el desencadenant de la preocupació per l'urbanisme

La subjecció de les noves construccions i de les ja existents a una trama geomètrica preestablerta en un plànol era tota una novetat

Els estímuls socials i econòmics generats per les circumstàncies històriques són l'origen del disseny inicial de la vila i de cadascuna de les modificacions i ampliacions posteriors

tectes i urbanistes que manifesten la voluntat de reforçar els valors històrics de la trama urbana. En el fons, tots som conscients que el panorama actual –independentment de la percepció positiva o negativa que en tinguem– és el resultat de la resposta que els habitants han donat a les necessitats de creixement i millora al llarg dels segles. És a dir, els estímuls socials i econòmics generats per les circumstàncies històriques són l'origen del disseny inicial de la vila i de cadascuna de les seves ampliacions i modificacions posteriors. Per tant, la identificació d'aquestes etapes permet comprendre el perquè de la morfologia actual.

En aquest sentit, cal fixar l'origen de la població en la carta de poblament atorgada l'any 1206 per l'abat de Santa Maria de Ripoll, senyor jurisdiccional de les parròquies de Sant Esteve d'Olot, Sant Cristòfor les Fonts i Sant Andreu del Coll. El document oferiria importants avantatges econòmics i socials a qui volgués establir la seva residència en un punt determinat del terme olotí, a tocar del riu, per tal de crear un assentament concentrat que actués de centre artesanal i d'intercanvi a la conca alta del Fluvià. L'èxit immediat de la proposta –l'any 1221 ja hi havia 19 caps de casa que havien acceptat el tracte– va fer que l'espai urbanitzable fos delimitat amb una muralla. Naixia d'aquesta manera la pròspera vila d'Olot, que arribà a tenir unes 200 famílies al llarg del segle XIV i que es convertí en la segona població d'una certa entitat a l'oest de l'Empordà, després de la vila comtal de Besalú.

Un terratrèmol que va afectar Olot el 15 de maig de 1427 va propiciar el trasllat dels habitants a un nou emplaçament, conegut com la Vila Nova, i l'abandonament del vell. Amb el suport de l'autoritat reial i l'oposició de l'abadia ripollesa, els prohoms de la vila van planificar un assentament de nova planta damunt un espai d'horts conegut com l'Horta de la Coromina, propietat de la institució caritativa l'Almoina del Pa Comú. La segona etapa de la vila, legalitzada del tot gràcies a una sentència reial de 1433 favorable al canvi d'emplaçament, va permetre recuperar el pes demogràfic anterior al sisme, però la guerra civil que va enfrontar Joan II i els remences amb la Diputació del General (1462-1472) va reduir les famílies de l'indret a la setantena que consten en un document de l'any 1474.

A partir de 1480, l'allunyament de les hostilitats i les aportacions d'immigrants occitans que fugien de les guerres de religió a França van redreçar la situació. La Vila Nova, cremada per les tropes de Pere de Portugal pel juny de 1465, va ser reconstruïda i es va iniciar la reocupació dels terrenys de la Vila Vella. El llarg i continuat procés de creixement econòmic –les indústries locals del tèxtil i del cuir van reprendre amb força– va anar acompanyat d'un increment demogràfic sostingut, pregonat per les autoritats municipals, l'any 1547, quan afirmen que “dita vila, ab terme de cent anys o més se és reedificada i poblada de quatre-cents fochs”. Fins i tot, l'any 1593 es veien amb cor de presumir que Olot “és una de les [viles] més populoses que sien en Catalunya, perquè passa de mil cases e los habitants en ella són molt rics”. L'expansió urbanística d'aquest període es va

manifestar en l'aparició de ravals al llarg dels camins rals que sortien dels dos nuclis medievals en direcció a Camprodon (el carrer de Sant Bernat), Castellfollit (el carrer de Sant Miquel), Santa Pau (el carrer de Sant Cristòfor), Vic (el carrer de Sant Rafel) i Ridaura (el Firal, ara passeig de Miquel Blay).

A partir de 1640, de nou els conflictes bèl·lics i les contínues topades entre els exèrcits espanyol i francès van posar fi a l'etapa de creixement. L'estancament demogràfic i urbanístic –el 1688, el jesuïta fill de la vila Manuel Marcillo es lamentava que “oy es pueblo de casi mil vezinos”– va arribar a la seva fi amb l'acabament de la Guerra de Successió i l'establiment d'una nova administració municipal. Les 592 cases que formaven la vila segons el cadastre de 1717, malgrat les sotragades econòmiques que van afectar Olot a mitjan segle XVIII –especialment en els “difícils anys seixanta”, com els anomena l'historiador Miquel Puig–, van permetre arribar a les 1.112 cases que registra l'autoritat militar napoleònica l'any 1812. L'etapa urbanística, però, només va deixar sobre el terreny una alta densificació dels espais ja ocupats amb anterioritat i un grapat de projectes d'eixamplament que no es van materialitzar.

En definitiva, el Nucli Antic actual d'Olot és la concreció d'aquest llarg període de formació que s'inicia l'any 1206 i que es pot donar per conclòs vers 1814; poc més de sis-cents anys, per tant, d'una determinada estratègia d'aprofitament del sòl amb una finalitat residencial.

Els elements integrants del Nucli Antic

Un repàs detallat dels elements de la part antiga de la vila i de les circumstàncies que han determinat la seva formació s'imposa abans de qualsevol valoració. Només així entendrem el capgirament que suposen les intervencions per a la seva delicada estructura interna.

La Vila Vella

La decisió política de l'abadia de Santa Maria de Ripoll de fundar un assentament concentrat al bell mig de la vall olotina, en una esplanada que s'elevava una desena de metres sobre el riu Fluvià, va dotar el nucli d'una morfologia particular. El paper de centre d'intercanvis comercials –de vila-mercat, com se sol denominar en història medieval– que havia de tenir la nova població va generar un pol central a la plaça del mercat que s'obria davant del palau abacial (possiblement de final del segle XII). Les cases que donaven a la plaça van adoptar un aspecte porxat, semblant al que encara es pot apreciar a la plaça de la vila de Santa Pau, per aprofitar més l'espai i facilitar les compravendes en els dies de pluja.

Com que el nucli acabat de néixer se situava més a l'oest del camí ral que travessava la plana olotina, dos eixos viaris –els actuals carrers de la Proa i la Llosa i l'avinguda de l'Onze de Setembre– conduïen els vianants cap al fòrum. Al llarg d'aquests dos carrers es van establir les primeres cases particulars, distribuïdes en una plan-

El terratrèmol de 1427 va propiciar el trasllat dels habitants a un nou emplaçament: la Vila Nova

El Nucli Antic d'Olot és la concreció d'un llarg període de formació que s'inicia el 1206 i conclou cap al 1814

ta baixa que albergava l'obrador i un pis amb les habitacions. La direcció que prenién aquests eixos –un en direcció al puig de Sant Esteve, l'altre cap al gual que permetia travessar el riu– és la raó que explica la forma de triangle irregular de la Vila Vella, amb el vèrtex situat al palau abacial i la plaça. No va ser fins al segle XIV que es va desviar el camí ral que baixava de Batet per crear un accés directe a la Vila Vella a través del pont de Santa Magdalena, que va adoptar la forma que encara es mantenia dempeus l'any 1352.

L'emmurallament de l'espai urbà l'any 1221 va anar a càrrec dels primers pobladors i es limitava a aprofitar la part posterior de les cases que ja hi havia al llarg dels dos carrers i a l'excavació d'un fossat que resseguia el conjunt. Pel fragment de mur localitzat l'any 1995 se sap que era construït amb blocs irregulars de pedra volcànica i morter d'aigua i calç i que tenia 1 m de gruix. La poca monumentalitat de l'element es deu al caràcter delimitador, de partió entre l'àrea artesanal definida a través de la carta de poblament i les explotacions agràries de la parròquia, que havia impulsat l'emmurallament, més que no pas les necessitats defensives. Es desconeix si la reforma de la fortificació iniciada l'any 1362 va transformar substancialment el panorama, però sembla que la intervenció es va limitar a avançar la muralla paral·lela al riu per connectar-la amb el pont.

L'atracció de nous pobladors gràcies a les franqueses que ofería Olot va provocar la consolidació ràpida de la nova vila. La superfície d'1,6 ha que tancava el perímetre de la muralla del segle XIII va ser ocupat d'una manera densa i la trama de carrers secundaris, paral·lels i transversals als dos eixos principals, es va fer irregular. La manca d'espai intramurs va obligar a concentrar les activitats de transformació entre el clos i el riu. Allà, la construcció d'una canalització coneguda com el Rec dels Molins va generar una àrea industrial formada per molins fariners i drapers –des de 1502 també un molí de retòrcer roldor–, tints i adoberies. També va començar a aparèixer un raval de cases a la sortida del portal de Santa Maria, al llarg del camí dels Clivillers, davant l'exhauriment del sòl residencial que preveia el disseny original.

La destrucció provocada pel terratrèmol del segle XV i la decisió de les autoritats locals de desplaçar la vila són la causa del principal desdibuixament de la trama urbana que ha patit la Vila Vella. Tot i que el polígon industrial vora el riu mai no va ser abandonat, la plaça porxada i el palau van desaparèixer, només van restar els fonaments i les primeres filades de pedres de la muralla i les parcel·les originals de les cases es van fer indiscernibles. Quan, a partir de la dècada de 1490, l'indret va ser rehabilitat per donar cabuda al nou creixement olotí, l'estructura urbanística de la Vila Vella va patir una adaptació que desvirtuava el disseny inicial. El canvi principal va ser la desaparició de molts carrers de la xarxa medieval i l'edificació de cases amb més metres de façana i cellers més profunds –un fenomen que apareix amb força durant el segle XVI–, així com la construcció d'habitatges damunt l'antic fossat al llarg del carrer dels Valls Vells. El mercat ja no es va cele-

L'atracció de nous pobladors gràcies a les franqueses que ofería Olot va propiciar la ràpida consolidació de la nova vila

brar més a l'antiga plaça i el palau dels abats de Ripoll va ser reedificat en un nou emplaçament, a la placeta de Santa Magdalena, l'any 1604, a càrrec de l'arquitecte Llätzer Cisterna. Aquesta dissociació entre el centre polític i econòmic no era sinó un reconeixement implícit del trasllat definitiu de la centralitat de la vila. D'altres transformacions posteriors, molt separades en el temps, han acabat per alterar la trama de la Vila Vella. Cal destacar, per la seva importància, els moviments de terra duts a terme l'any 1883 per regularitzar la plaça Palau i, l'any 1925, l'Enllaç de carreteres, que va obrir una àmplia via, l'avinguda de l'Onze de Setembre, a costa de les cases de la banda més allunyada del riu, i va fer desaparèixer els antics carrers de la Santa Creu, Major de la Vila Vella i Sant Maurici i la placeta de Sant Franc.

Actualment, l'enderrocament de les antigues adoberies i de la farinera Casabó –hereva directa dels molins fariners medievals– i la construcció d'habitatges, parcs i rambles amb la voluntat d'alleugerir la densitat d'ocupació residencial del sòl estan acabant amb les darreres traces del parcel·lari antic.

La Vila Nova

El segon assentament medieval és la Vila Nova, nascuda de l'intent dels pobladors del primer Olot d'escapar de la dependència senyorial de l'abadia de Ripoll. Els efectes destructors del terratrèmol de 1427 van donar una bona excusa per sol·licitar la protecció reial a la iniciativa. Una provisió del rei Alfons V lliurada el 27 d'agost d'aquell any al seu batlle general afirma que “per part dels hòmens de Olot nos és stat de paraula humilment suplicat que com les cases e altres edificis de la vila se sien enderrocats per causa del terratrèmol, e ells vullen rehedificar e tornar la vila no en aquell loch on era, mas en altre loch, qui és, segons se diu, alou de la Almoyna comuna de dit loch, o en altre loch en aquelles circumferències no molt luny de aquell”. La col·laboració de la corona es va traduir en la renovació dels privilegis comunals concedits a la vila antiga –especialment els impostos, el mercat i la fira–, el manteniment del nom d'Olot per al nou nucli i l'oferiment de la protecció reial als habitants que s'avinguessin al canvi d'ubicació.

El solar escollit per al nou Olot era l'Horta de la Coromina, un terreny costerut que s'estenia entre la Vila Vella i el puig de Sant Esteve i ocupat només per horts i alguna casa escampada. El doble fet de tractar-se d'un alou, una propietat no sotmesa a dependència senyorial, i de pertànyer a l'Almoyna del Pa Comú, una institució paramunicipal, van ser determinants en l'elecció. A aquest espai irregular es va afegir un petit camp pertanyent al mas Mas, encara recordat en el nom de la placeta del Campdenmàs, i unes feixes vora el cementiri de l'església de Sant Esteve que van permetre disposar d'una àrea per ocupar més extensa i, en principi, considerada suficient per a les necessitats constructives.

El Consell de la vila i terme d'Olot va crear el càrrec d'obrer per dirigir el procés urbanitzador de l'alou i va escollir com a tal el

La rehabilitació efectuada a partir de 1490 a la Vila Vella en desvirtuà el disseny inicial: van desaparèixer molts carrers medievals i s'hi edificaren cases amb més metres de façana

teixidor Pere Arbocet. Aquest individu va dissenyar la parcel·lació dels horts per obtenir-ne els solars edificables i les vies de pas a partir d'un criteri racionalista, semblant al que animava les *bastides* d'Aquitània i les *terrenuove* florentines, plenament apreciable en la planta actual del nucli. El resultat va ser un traçat ortogonal amb una plaça rectangular central de grans dimensions i carrers de 4 m de mitjana, amb tres eixos principals orientats d'est a oest: els carrers d'Amunt (ara dels Sastres), Major i d'Avall o dels Clivillers. Uns altres nou carrers menors –curiosament, sense nom–, amb una orientació nord-sud, tallaven perpendicularment els anteriors i delimitaven illes de cases també rectangulars.

La centralitat volguda per a la plaça (ara la plaça Major), junt amb la inexistència de palaus senyorials o institucionals, fortificacions i esglésies, mostra de manera clara la polaritat que s'atorgava a l'espai del mercat. Els impulsors del trasllat de la vila eren majoritàriament mercaders i paraires que van situar els seus habitatges i botigues a la plaça, un signe de bona posició social fins ben entrat el segle XVIII. Per realçar-la, a més, s'hi va situar una estructura porxada central –a l'estil de les *halles* corrents a França o, més propera, com la famosa porxada de Granollers–, que va desaparèixer en un moment indeterminat.

Els procuradors de l'Almoina, amos del terreny, van lliurar cartes d'establiment emfitèutic dels solars als homes que procedien de la vila abandonada amb l'obligació d'edificar-hi en un termini màxim de tres anys. Els documents conservats permeten comprovar que cada solar que s'establí estava pensat per contenir dues cases, la qual cosa ja va ser detectada pels arquitectes que l'any 1978 van dirigir una guia arquitectònica d'Olot: la majoria d'edificis encara ara mostren una estructura de doble crugia que delata el fet. Les cases construïdes mantenien l'estructura medieval típica, amb un obrador a la planta baixa, habitacions al primer pis i unes golfes sota el sostre. Només la manca de sòl disponible a causa de l'increment poblacional va provocar una ràpida densificació de l'espai, amb elevacions d'un o dos pisos al llarg del segle XVI i XVII.

L'aparició de la Vila Nova va comportar que l'antiga sagrera de l'església de Sant Esteve d'Olot, bastant allunyat del nucli primitiu de la vila, també s'anés ocupant de manera progressiva, fins a generar un apèndix inseparable. Com que es trobava en el punt més elevat, l'església i el seu entorn van ser fortificats l'any 1462 per tal de proporcionar un lloc de refugi als habitants durant el conflicte civil. Encara a l'inici del XVIII el carrer que duia a l'indret era anomenat de la Força i les successives remodelacions del lloc no n'han esborrat l'aparença d'espai clos que va adoptar per fer front a la circumstància bèl·lica.

A llarg dels segles, la trama urbanística dissenyada l'any 1427 s'ha mantingut pràcticament inalterable gràcies a la seva funcionalitat extrema. Tot i que les múltiples remodelacions de les cases fan irrecognoscibles els solars originals, no s'han modificat les illes de cases ni s'han obert noves vies de pas. Tan sols es pot assenyalar l'eixam-

La Vila Nova va néixer de l'intent dels habitants del primer Olot d'escapar de la dependència senyorial de l'abadia de Ripoll

plament del carrer d'en Germà (ara d'Alfons V) i l'obertura del darrer tram del carrer de la Claveguera (de Serra i Ginesta a partir de 1927), que no han desvirtuat per res la xarxa ortogonal. Els successius consistoris locals s'han limitat a proporcionar els serveis que els nous temps requerien i els particulars han refet un i altre cop els edificis.

El Firal

L'esplanada del Firal va constituir el primer eixample de la vila del segle XVI amb una finalitat molt concreta i, per primer cop, no exclusivament residencial. Olot, des de la concessió reial efectuada l'any 1315, acollia dues fires anuals, al maig i a l'octubre, que tenien un marcat caràcter ramader. L'any 1520 el Consell olotí va comprar als calceters Damià i Joan Mitjà, pare i fill, uns terrenys situats en el lloc anomenat el Joc de la Rutlla, entre l'església de Sant Esteve i el pujol de la Caritat –l'actual puig del Roser– per disposar d'un espai “ad tenendum ibi et exercendum lo firal del bestiar”, és a dir, per a fer front a l'arribada de grans quantitats de bestiar els dies de fires. La utilitat tan puntual que es donava a l'extens espai va facilitar que la resta de l'any servís per estendre-hi la llana i els draps dels paraires locals en un estenedor de llana que es va començar a construir tres anys més tard.

Aquesta tendència a concentrar diversos serveis al Firal no es va aturar aquí, sinó que es va accentuar al llarg del temps. L'estudi que albergava les escoles de la vila –fundades gràcies al generós llegat del prevere Sebastià Ferrussola el 1568– també es va instal·lar a la part inferior de l'esplanada, a tocar del carrer de l'Amargura. Els jocs populars també tenien com a escenari l'ampli terraplè: si bé el nom antic del Firal era el del Joc de la Rutlla, sembla que també s'hi jugava a pilota –“ubi exercetur ludus bole”, diu un document– durant el segle XVI i encara en el XVIII un dels portals de la vila era conegut com el del Joc de la Pilota.

Sempre a la part de baix, el Firal també va ser el lloc assenyalat per acollir primer l'escorxador del municipi i, posteriorment, les casernes de soldats que l'administració borbònica va instal·lar a Olot cap a la meitat de la divuitena centúria. Com a mínim des de 1752, vora aquestes instal·lacions militars es realitzaven representacions teatrals i, en conseqüència, quan la vila volgué disposar d'un teatre estable, aquell fou l'indret escollit. El teatre va ser cremat durant la tercera guerra carlina i en el solar que ocupava encara s'aixeca avui el Teatre Principal d'Olot, que data de 1889.

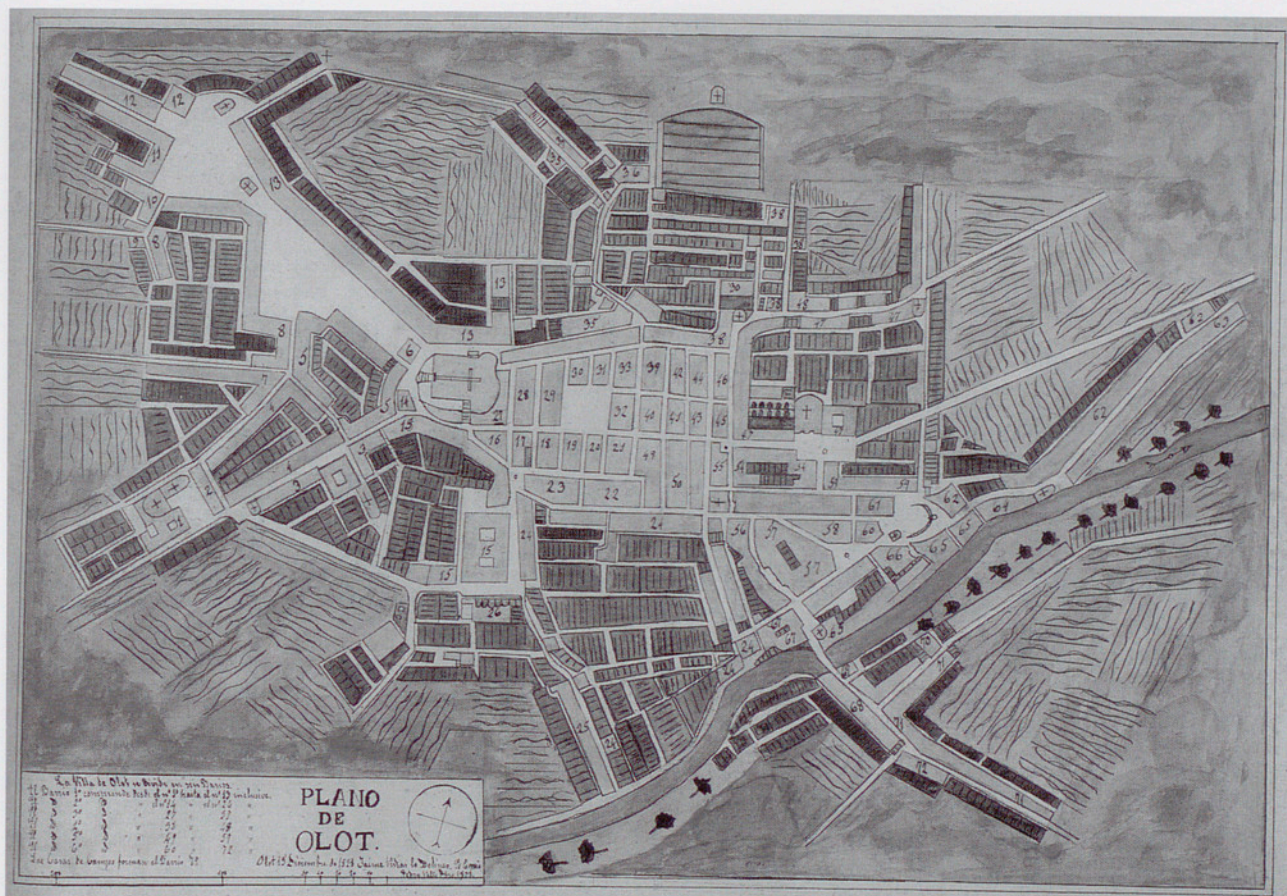
Aquesta acumulació de serveis per al conjunt de la comunitat que s'aplegaven a l'esplanada va determinar que el Firal adoptés la forma de llarg i ample passeig que manté actualment. I a mesura que la vila creixia, l'aprofitament de les seves generoses dimensions com a espai de lleure i de relació van convertir-lo en un seriós aspirant a substituir la plaça Major com a centre teòric de la població.

Els ravals

El darrer element que cal considerar integrant del Nucli Antic és el conjunt de ravals nascuts de l'ampliació de l'espai edificat a

La trama urbanística dissenyada el 1427 s'ha mantingut inalterable al llarg dels segles

L'esplanada del Firal va ser el primer eixample de la vila del s. XVI, impulsat per acollir les fires ramaderes anuals que se celebraven a Olot

Planta de la vila d'Olot.
Còpia feta el 1900 per Pere Valls,
Pbre. d'un plànol original de 1821
realitzat pel regidor Jaume Viñas.
(Col·lecció particular)

banda i banda dels diversos camins que partien de la vila d'Olot. La seva formació va tenir lloc per acumulació al llarg dels segles XVI-XVIII, a mesura que les circumstàncies socials i econòmiques esdevenien favorables i permetien el creixement demogràfic de la població. La majoria d'aquests ravals en forma de carrer prenen el nom d'alguna de les capelles que flanquejaven els accessos al nucli i les cases que els formaven solien ser de dues plantes, sense gaire variacions respecte de l'època medieval.

El carrer de Sant Bernat, per exemple, es va formar a partir del camí ral de Camprodon que arrencava de la placeta del Campdenmàs i es dirigia al coll –anomenat antigament Francolls– que separa el Montsacopa de la Garrinada. Deu el seu nom a la capella sota aquesta advocació que s'hi va construir al final del segle XVI. Abans de 1750 no arribava més enllà de mig carrer actual, però tal com indiquen les dates inscrites en les llindes d'entrada d'algunes cases, durant la segona meitat d'aquell segle s'hi va desenvolupar una febre edificatòria important.

El carrer de Sant Miquel, per la seva banda, prenia el nom de l'antiga capella de Sant Miquel del Capsarroca –les primeres referències que en conec daten de 1511, com a oratori, i de 1530, com a capella–, que era a tocar del camí que sortia de la plaça del Palau, vorejava el riu i menava a Castellfollit de la Roca. Segons el cadastre de 1717 no era format per gaire més que un grapat de cases, però a final de segle havia assolit un important allargassament.

En direcció a Santa Pau, el carrer de Sant Cristòfor, que arrencava del pont per enfilars la falda de Batet, inicialment era només un camí que duia a l'església parroquial sota aquesta advocació, però la seva situació en el principal punt d'accés a la vila des de l'altra banda del riu va atraure molts pobladors; pel contrari, el carrer del Fluvià, que duia a l'antic gual que el pont havia deixat en un segon terme, va experimentar un creixement més moderat, només revitalitzat amb la ubicació de l'Hospici a les seves proximitats, a partir de 1779, i de la placeta del Gra, des de 1796.

Sens dubte, però, el raval de Sant Rafel que va néixer al camí que duia cap a la vall d'en Bas i Vic va ser el principal. El fet d'haver-s'hi traslladat l'hospital municipal de Sant Jaume, l'any 1554, i la seva proximitat a l'església de Sant Esteve convertia aquesta zona en un espai molt freqüentat i proper al centre de la vila. No és d'estranyar, doncs, que aparegui completament edificat en tota la seva extensió a principi del segle XVIII.

Finalment, el Firal també va reservar una part del seu terreny per a l'edificació de cases, sense interferir per a res en el sector destinat a les activitats públiques. La part superior de l'esplanada, on arrencava el camí que anava a Ridaura i, més enllà, al Ripollès, va ser delimitada per diversos edificis particulars a partir del segle XVI. El nombre de catorze cases que els olotins hi havien aixecat abans de 1717 es va incrementar ràpidament en el moment que l'Ajuntament va comprar nous terrenys per regularitzar el creixement de l'espai, l'any 1724. Fruit d'aquesta fornada urbanitzadora van aparèixer els carrers del Roser –també conegut amb el significatiu nom de l'Apartament, per la distància– i de la Putoia o Sant Ferriol com a extensions del raval del Firal.

Un cas a part dels considerats és el del carrer dels Estiradors de Llana (ara de les Estires), al nord de la vila, nascut ben entrat el segle XVIII en una àrea separada del nucli olotí però que aprofitava un antic camí que sortia de la Vila Nova per enfilars-se a la muntanya del Montsacopa.

Bona part d'aquest creixement de l'espai edificat va ser degut a les facilitats que donava el govern municipal per a l'edificació de cases particulars. L'exempció d'impostos a qui aixecava casa a Olot era una pràctica aplicada des de mitjan segle XV i es va mantenir fins ben entrat el segle XVI. En una carta molt eloqüent i il·lustrativa del mecanisme, l'olotí Joan Domènec es lamentava, pel febrer de l'any 1572, de la decisió de les autoritats de suprimir aquesta exempció. Deia que "considerant moltes de les universitats lo principi lur en nombre de cases y habitants ésser poch, madurament y de temps immemorial per affalagar introduyren concessió de franquezes de impositions y altres drets als qui en ditas universitats fabricarian cases de nou, stimant, con és axí la veritat, que per aquexa via y ab aquexa mercè y cautella de franquezes vindrian ha ésser humentades; y com aquesta vila de Olot per los terratrèmolls passats sia stada demasiadament debilitada, per lo susdit effecte los cònsolls y consell antigament y axí de any en any consecuttivament

El Firal també va reservar una part del seu terreny per edificar-hi cases, sense interferir però en el sector dedicat a les activitats públiques

1. S. Rafael.
2. Hospital.
3. N.^{ra} S.^{ra} de los Dolores.
4. Cementerio.
5. S. Fran.^{co} de Asis.
6. Parroquial de S. Esteban.
7. Casa Baireda.
8. S. Fran.^{co} de Paula.

9. Hospicio.
10. N.^{ra} S.^{ra} del Turu.
11. Carrinada.
12. Arrabal de S. Cristobal e del puente.
13. Calle de Fluvia.
14. Pasadera del rio Fuvia.
15. Mont olivet.
16. Las Moras.

LA VISTA MERIDIONAL DE LA VILLA DE OLOT.

*Xilografia del primer terç del segle XIX
on es representa la vila d'Olot,
vista des del camí del Triai.*

consentiren franqueza de impositions y altres drets als qui avien fabricades cases de nou, la qual concessió de franquezes possehides y gaudides per particulars és de si tant nottòria que no té necessitat de altres proves; ha durat aquesta consuetud fins que alguns dels passats cònsols y consell, parlant com se deu poch, considerant la utilitat y haument de la vila quasi com qui voll despullar y levar-li les forces de més avant poder créxer en nombre de cases y habitants, han cessat y no han volgut consentir als qui novament han fettes cases de nou la dita franqueza, cosa voluntària y no necessària, perquè ningú bonament no pot dexar de creure que lo multiplicat fabricar de cases sotta certa mel y sperança de franqueza no age engrandida y ennoblida aquesta vila de Olot y que per dita via no age ella alcansat, com de fet ha alcansat y tot a despezes dels fabricants, sobrenom de bella". La supressió d'aquesta franquesa per nova edificació, però, més que un indicador de problemes és un bon indici que la vila estava plenament consolidada i que no calien incentius extraordinaris per promoure les aportacions demogràfiques i, per extensió, l'expansió urbana.

L'aparició d'aquests ravals i la seva consolidació vora les principals vies de pas només és explicable per la manca de sòl urbà a les àrees ja urbanitzades des del període medieval (la Vila Vella i

la Vila Nova). Però també hi va influir molt la pèrdua voluntària de zones de possible expansió de la vila que van suposar els dos establiments de congregacions monacals a Olot. A l'est, la cessió de l'extensa Horta d'Avall per a l'edificació del convent del Carme, l'any 1565, i l'amortització de l'esplanada del Camp de Llacs –no el Pla de Llacs, urbanitzat molt posteriorment– per la vinguda dels caputxins, a l'oest, l'any 1627, van sostroure dues de les àrees més adients per al creixement de lloc. Durant segles, aquests dos indrets cedits a l'assistència espiritual dels vilatans van constituir un veritable *no man's land* fronterer per a l'espai residencial.

Tots ells han mantingut la traça rectilínia que va marcar la seva aparició i només difereixen en el grau de conservació de les façanes i els interiors de les cases, determinat en gran mesura per la proximitat respecte del centre de la vila. Així, la vitalitat que presenta el raval de Sant Rafel, gràcies a la rehabilitació dels edificis i els comerços que ha propiciat la seva situació de via de pas obligada entre la Vila Nova i la nova plaça de Catalunya, contrasta amb l'abandonament i la manca d'activitat visible al carrer de Sant Miquel, molt afectat pel desplaçament del trànsit cap a d'altres vies.

La vitalitat que presenta el raval de Sant Rafel gràcies a la rehabilitació i als seus comerços contrasta amb l'abandó i manca d'activitat del carrer de Sant Miquel

A manera de conclusió

La diversitat dels elements integrants del Nucli Antic ha de ser corresposta amb una diversitat en la diagnosi i el tractament de les seves problemàtiques. Només una actuació raonada que respecti l'especificitat de la seva trama originària té perspectives de rehabilitar sense traumes una zona d'interès especial. Pel contrari, aquelles intervencions que només apliquin la solució fàcil, l'enderroc indiscriminat, es limitaran a privar-nos d'un espai únic i diferent.

El nus de la qüestió és, un cop més, el manteniment del traçat originari de la vila d'Olot per fer-ne comprensiva la seva pròpia existència. La màxima de Manuel de Solà-Morales hauria de guiar tot el procés: "La bellesa del seu resultat, com es pot comprendre? Què fa intel·ligible tanta edificació diferent? Què relaciona cases amb parcel·les i parcel·les amb vies públiques? Quina és l'expressió formal de l'ordre infraestructural primigeni?: el traçat".

Bibliografia

- DANÉS I TORRAS, Joaquim. *Història d'Olot*. Olot, Ajuntament, 1977-2003, 31 volums.
- ESPAÑOL, Joaquim et al. *Guia d'arquitectura d'Olot*. Barcelona, La Gaya Ciència, 1979.
- PUIG, Miquel. *El segle XVIII*. Olot, Ajuntament d'Olot-Diputació de Girona, 2002 (Col·lecció Quaderns d'Història d'Olot, núm. 5).
- PUIGVERT, Xavier. *La reconstrucció de la vila d'Olot després dels terratrèmols (1427-1433)*, Olot, Arxiu Comarcal-Museu Comarcal, 1996 (Col·lecció Beques, núm. 1).
- PUJIULA, Jordi. *Olot, Itinerari pel nucli antic*. Olot, Joan Prat, 1993.
- SOLÀ-MORALES, Manuel de. *Les formes de creixement urbà*. Barcelona, Edicions UPC, 1993.

Té un somni, un projecte, una il·lusió...?

Faci'l realitat!

Visa Shopping tecnoCredit, el préstec de butxaca que pot fer servir quan vulgui

Amb la targeta Visa Shopping tecnoCredit del Grup Banc Sabadell podrà pagar a terminis les seves compres **sense necessitat de demanar un préstec** i a més a més, compri el que compri, sempre pagarà la mateixa quota mensual.

Ser titular d'una targeta Visa Shopping

tecnoCredit només li comportarà beneficis **sense cap cost addicional** per a vostè, perquè no haurà de pagar cap quota anual ni tampoc **cap comissió en cas que no la utilitzi**.

Sol·liciti informació en qualsevol oficina del Grup Banc Sabadell o trucant al **902 323 555**.

tecnoCredit

www.tecnocredit.com

Serveis financers prestats per:

BancSabadell

www.bancsabadell.com

Solbank

www.solbank.com

BancoAsturias

www.bancoasturias.com

El Barri Vell d'Olot.

Marc urbanístic i planejament urbà

46

Llorenç Panella i Soler

El nom i els signes d'identitat

Parlar del Barri Vell d'Olot és referir-se al que històricament ha estat el centre històric i tradicional de la ciutat. Però cal distingir-hi les zones que han tingut una història i un desenvolupament urbanístic ben diferenciat, i que els instruments de planejament han recollit de manera sectorial i paral·lela.

Així, podem parlar de la Vila Vella com el primer assentament urbà o vila d'Olot abans dels terratrèmols, delimitada molt precisament per la plaça Palau, el riu Fluvià, el carrer dels Valls Nous i el carrer de l'Aigua. La Vila Nova va sorgir després dels terratrèmols de 1427-28, com a nucli urbà aixecat de nou, als terrenys de la Pia Almoina, compresos entre la Vila Vella i el turó de Sant Esteve. Per això aquest sector s'ha anomenat tradicionalment nucli antic o eixampla de la Pia Almoina, i els diferents instruments de planejament urbanístic han recollit tots aquests noms.

La importància d'aquest conjunt del centre històric és evident en la seva història, en les seves característiques i particularitats formals, i molt especialment pel que fa a la Vila Nova, perquè representà el primer esforç organitzatiu d'un poder local com era la universitat olotina enfront del poder feudal que aleshores detenia sobre la població l'abadia de Ripoll.

Una altra de les singularitats d'aquest nucli antic més consolidat és la distribució ortogonal dels carrers, en parcel·les més o menys

Una de les singularitats de la Vila Nova és la distribució ortogonal dels carrers al voltant d'una plaça

Fotografia aèria del Barri Vell d'Olot.
(Vol aeri de 1999 de l'Institut
Cartogràfic de Catalunya)

El sector de la Vila Vella és més irregular i està condicionat per la topografia del terreny

simètriques al voltant d'una plaça major, i seguint una disposició típica de les ciutats de nova planta, d'acord amb els models renaixentistes. En aquest sentit, la Vila Nova olotina es pot comparar amb altres poblacions d'origen similar, com Torroella de Montgrí, Palamós i especialment Sant Feliu de Guíxols, que presenta un traçat força semblant.

El sector de la Vila Vella és més irregular i està condicionat per la topografia del terreny, amb accidents naturals com els turons, els desguassos de sant Francesc i el riu. A més, l'enllaç de carreteres acabat el 1927 amb la connexió del carrer Lorenzana i la carretera de Girona representà l'aparició de l'actual avinguda 11 de Setembre al bell mig de la planta de la vila –configurada des del segle XIII a partir del carrer Major de la Vila Vella i la plaça de Sant Francesc, com a centre del primer recinte emmurallat d'Olot–, i va transformar totalment el seu traçat inicial.

Les primeres construccions fora del primer nucli antic se situaren al carrer Clivillers, unió natural entre les esglésies del Tura i Sant Esteve, però també a la part superior, en el carrer dels Sastres i la plaça Camp d'en Mas. Les edificacions seguien la trama ortogonal esmentada, fruit de la planificació global del creixement de la Vila Nova. Però la Guerra dels Remences aturà les noves construccions fins a la fi del conflicte. La Sentència Arbitral de Guadalupe i les mesures de 1490 per a la reactivació de l'economia, així com la concòrdia signada el 1480 entre l'abat de Ripoll i el Consell de la Universitat, permeteren un ràpid redreçament de la ciutat, que l'any 1497 tenia ja 299 focs.

L'activitat edificadora dels segles XVII i XVIII, amb la construcció i consolidació dels grans edificis públics i monumentals, i el reblliment de la Pia Almoïna, representà la consolidació de la Vila Nova com a zona residencial, comercial i artesanal. Per contra, el període d'industrialització dels segles XVIII i XIX comportà un canvi en la fesomia urbana, a causa de la instal·lació de tallers o indústries,

molt especialment a la Vila Vella, a la part més propera al riu Fluvià, l'aigua del qual s'aprofitava a través del canal per als tints, la neteja en adoberies i tèxtil, i la producció d'energia.

També cal tenir en compte el creixement lineal a partir de les sortides del primer recinte emmurallat o de la Vila Nova, i la formació dels conjunts edificats de Sant Miquel, passeig d'en Blay, Sant Pere Màrtir, Sant Rafel, Sant Cristòfol, Sant Miquel i Sant Bernat, sobre els camins a Sant Joan de les Abadesses, Ripoll, Riudaura, Vic, Santa Pau, Girona, Sant Joan les Fonts i Camprodon, respectivament. Tots aquests grups o conjunts urbans van configurar un teixit urbà inclòs dins el recinte emmurallat posterior i reforçat arran de les guerres carlines que es mantingué intacte fins al primer terç del segle XX, però es tracta de zones que ja es presenten més desdibuixades i no s'assimilen tan clarament al nucli històric medieval.

El planejament urbanístic

A les ciutats actuals, com a resultat del seu desenvolupament urbanístic a partir dels anys 60, es produí una transformació que comportà, entre d'altres conflictes, un desbordament del trànsit per l'aparició del transport modern, a l'abast de la majoria de la població. Les zones de vianants o sense trànsit rodat van anar minvant fins a quedar reduïdes a una presència circumstantial o localitzada puntualment.

A més, el nucli medieval, ben delimitat i diferenciat del seu entorn, va mantenir a la ciutat d'Olot el seu paper de centre funcional sense canviar la seva estructura, i així hi va augmentar la concentració de serveis pel desplaçament de la residència com a ús tradicional fins al segle XX, sense que això servís per alliberar-se del trànsit rodat que comportà la terciarització, amb els conseqüents conflictes permanents entre el cotxe i el vianant.

Aquestes transformacions i reconversions del nucli antic han tingut lloc a Olot com en qualsevol altra ciutat, i han provocat una deter-

El nucli medieval no s'escapà del trànsit rodat que comportà la terciarització

*La plaça de la Lliça i la Sinia, a la Vila Vella d'Olot.
(Foto: Llorenç Panella, 2003)*

Un dels principals reptes del Pla especial del 1986 era la progressiva transformació del centre històric en zona de vianants

minació específica en el planejament urbanístic, per tal de donar solucions als problemes generats per aquestes noves situacions. En concret, el Pla general d'Olot aprovat el 1982 establí l'àrea més antiga d'Olot com una zona de rehabilitació de l'estructura urbana i edificatòria amb els objectius bàsics de conservar el traçat de carrers i espais edificats, elaborar les normes i ordenances que en permetessin la rehabilitació i remodelació sense alterar el paisatge urbà, implantar unes infraestructures més convenientes i endegar el procés de rehabilitació a partir d'actuacions públiques.

El primer Pla especial de rehabilitació del nucli antic d'Olot, en el que havia estat l'eixampla de la Pia Almoina, fou aprovat el 1986. Un dels principals reptes d'aquest Pla era el manteniment del centre històric més característic d'Olot i la seva transformació en zona de vianants, a implantar progressivament per tal de recuperar i

Nous habitatges al carrer Serra i Ginesta. Les operacions "corona" transformen l'estructura urbana perifèrica del Barri Vell i milloren la seva accessibilitat. (Foto: Quim Roca -AIO 2003-) (Arxiu d'imatges d'Olot)

millorar el seu paper tradicional com a primera àrea comercial de la ciutat. El Pla especial de la Vila Vella, en el sector entre l'enllaç de carreteres i el riu Fluvià, fou aprovat el 1988, amb l'objectiu bàsic de transformar radicalment les estructures industrials més obsoletes i degradades. I per a la resta del sector de la Vila Vella fins a la Vila Nova i el Carme, l'any 1993 fou aprovat el Pla especial del nucli antic 2 amb un objectiu semblant: millorar l'espai públic d'aquesta zona, molt degradada i abandonada, sense una estructura urbana tan rígida o característica com la Pia Almoina, i per tant més susceptible de ser transformada.

Amb totes aquestes figures urbanístiques s'iniciaren un seguit d'actuacions públiques per tal d'endegar el procés de millora i adequació sobre l'espai públic principalment. S'havien d'establir les bases d'unes condicions favorables determinades per a les activitats principals de la zona, de caràcter comercial i terciari. Però amb la millora de les infraestructures i de l'espai públic i amb la creació de nous espais lliures en llocs molt estratègics es posaven alhora les bases per oferir unes millors condicions i factors atractius per al sector privat, que hauria de ser també un motor molt important en la rehabilitació dels habitatges.

Les obres efectuades i les llicències atorgades els darrers anys han evidenciat que es va actuar en el bon camí, o almenys els objectius s'han assolit en el sentit que la rehabilitació ha augmentat considerablement respecte dels primers anys, i que ja no s'ha de parlar només d'una remuntada del comerç amb noves ofertes i reconversions, sinó també de l'arribada de gent nova, a conseqüència que el barri torna a tenir uns mínims atractius, condicions d'habitabilitat i millor qualitat ambiental i encaix en el paisatge urbà. En definitiva, el centre històric es va configurant com a lloc no conflictiu per a les relacions entre residència, comerç i lleure.

Amb independència del planejament vinculat directament al nucli antic d'Olot, s'han desenvolupat diferents actuacions de renovació urbana en la "corona" o perifèria d'aquest sector, com a la ronda Fluvià i Sant Bernat. En tots els casos, l'objectiu bàsic era una transformació i millora radical de l'estructura urbana, tant viària com edificatòria. La renovació ha implicat la construcció de nous habitatges, l'aparició de nous espais lliures i la modificació substancial de la xarxa viària vinculada directament als nous habitatges, però també la millora de la permeabilitat a tot l'entorn del nucli antic. Aquesta situació té una transcendència indirecta per al Barri Vell, en el sentit que l'augment de població també en la seva corona a causa dels nous habitatges incideix en la seva revitalització i freqüentació.

Instruments de gestió i dinamització

Paral·lelament al marc urbanístic i als plans aprovats per al desenvolupament i transformació del Barri Vell, sorgiren diferents iniciatives municipals per concretar les polítiques d'intervenció:

Amb els plans especials de 1988 i 1993 s'iniciaren un seguit d'actuacions per adequar l'espai públic i promoure la rehabilitació d'habitatges

El 1987 es declarà àrea de rehabilitació integrada el sector del Nucli Antic i la Vila Vella d'Olot, i el 1990 s'amplià a àrea protegible

Les àrees de protecció

Per tal de promoure la rehabilitació i facilitar als promotors i propietaris les actuacions en aquest sentit, fomentant la iniciativa privada per aconseguir els màxims ajuts econòmics, l'Ajuntament sol·licità la declaració d'àrea de rehabilitació integrada dels sectors del Nucli Antic i la Vila Vella d'Olot, que fou concedida el 1987, i ampliada el 1990 com a àrea de rehabilitació protegible.

En aplicació del programa de la revisió de l'estat de conservació dels edificis d'habitatges, l'àrea designada per realitzar els dictàmens tècnics s'amplià per tal d'incorporar a les àrees de rehabilitació inicials els sectors urbans declarats de Conservació de l'Estructura Urbana, en els quals també era justificada i necessària la realització de dictàmens.

Oficina de rehabilitació

L'Oficina de Gestió i Assessorament de Rehabilitació s'inicià al mateix Ajuntament l'any 1989 amb un arquitecte tècnic adscrit per a aquesta tasca. El 1990 es signà un conveni de col·laboració amb el Consell Comarcal de la Garrotxa per unificar el servei d'assessorament i suport tècnic per a les actuacions de rehabilitació, crear l'Oficina Comarcal de Rehabilitació d'Habitatges i canalitzar bàsicament tots els ajuts que concedeix per a rehabilitació Arquitectura i Habitatge de la Generalitat de Catalunya. L'any 2001 es creà l'Oficina Municipal de Rehabilitació del Barri Vell, a fi de tenir una incidència directa i específica a Olot, especialment per incentivar determinades actuacions dels mateixos particulars, controlar l'estat de les finques i fomentar les intervencions de propietaris i promotors destinades a aturar la degradació d'una part del parc d'habitatges existent.

El Pla integrat del nucli antic d'Olot (PINA)

El PINA va néixer el 1993 per tal de potenciar i desenvolupar tots els àmbits i aspectes del nucli antic, bàsicament rehabilitació d'habitatges i millora urbana, però també promoció comercial, turística, com a espai de lleure, i millores mediambientals i socials. Funcionava com un òrgan de debat, amb la participació de diferents associacions i la coordinació d'objectius provinents de diverses àrees municipals per aplicar conjuntament totes les polítiques i programes que convenien al nucli antic.

Els convenis

L'Ajuntament d'Olot establí diferents convenis per tal de poder oferir incentius als propietaris en el sentit de facilitar la possibilitat de fer dictàmens, diagnosis, valoracions, que permetessin conèixer l'estat dels habitatges i conscienciar de la necessitat d'efectuar reformes, millores o rehabilitacions, tant puntuals com globals.

Com a resultat dels convenis subscrits, es poden efectuar consultes o sol·licitar informes o dictàmens amb condicions avantatjoses al Col·legi d'Arquitectes i al d'Arquitectes Tècnics, i l'elaboració

d'un dictamen tècnic de manera totalment gratuïta per part de la Direcció General d'Actuacions Concertades, Arquitectura i Habitatge permet aplicar el programa per a la revisió de l'estat de conservació dels edificis d'habitatges.

Guosa

Per gestionar el procés de recuperació del Barri Vell, el maig de 1990 l'Ajuntament d'Olot va crear la Gestora Urbanística Olotina com a societat anònima. Tot i el planejament aprovat, amb criteris i objectius clau i clars, instruments vàlids per transformar el sector més degradat d'Olot, al principi la iniciativa privada no estava prou motivada, i els primers anys les actuacions foren molt minses, o només de "façana". Era indispensable que la iniciativa pública actués de motor, amb intervencions puntuals, estratègiques i directes, per aconseguir una transformació radical i a la vegada per animar i convèncer els agents privats de les possibilitats reals i els resultats positius de la rehabilitació privada. L'adquisició i enderroc de finques afectades pel planejament fou el primer pas per a la creació i urbanització posterior dels nous espais lliures públics.

Operacions de gestió, rehabilitació i intervenció en les infraestructures, serveis viaris, conversió en zona de vianants i ordena-

*Obres d'urbanització
del passeig de la Muralla.
(Foto: Quim Roca, 2003)*

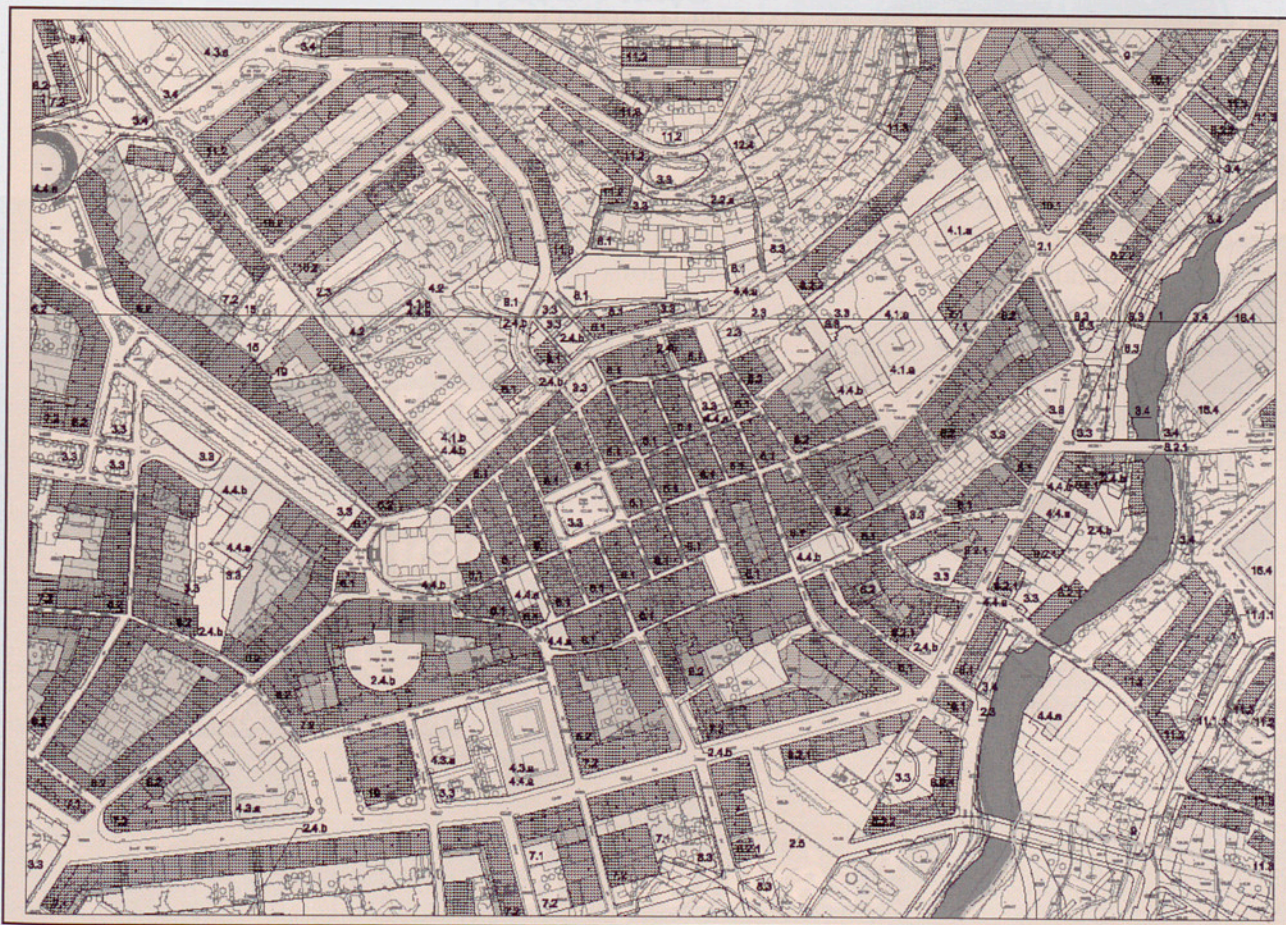

ció dels espais lliures per part de les diferents administracions públiques (Ajuntament, Generalitat i Ministeri de Foment) queden paleses en la transformació radical que ha experimentat el Barri Vell, sobretot en l'espai públic, i que també ha donat com a resultat positiu el convenciment dels agents privats, que ja s'ha concretat en nombroses rehabilitacions, fins i tot integrals, de molts edificis, en contraposició amb les tímides actuacions dels primers anys en la dècada dels 90.

Pla d'ordenació urbanística municipal 2003: el nou marc urbanístic per al futur del Barri Vell

La revisió del Pla general d'Olot de 1982, en tràmit i pendent d'aprovació definitiva, serà el nou marc urbanístic i l'instrument a partir del qual es preveu i es dibuixa el futur del Barri Vell d'Olot. A part d'ordenar les edificacions, qualificar els diferents sectors i establir les normes per al futur desenvolupament i els paràmetres d'aplicació, defineix quin serà el paisatge d'aquest barri i com s'afronten els reptes per avançar i millorar l'espai propi per a les seves activitats, dinamisme econòmic i qualitat de vida.

*Qualificació i ordenació urbanística
del Barri Vell d'Olot en el nou
Pla d'ordenació urbanística
municipal 2003.*

El nou Pla d'ordenació urbanística municipal (POUM 2003) recull bàsicament tot el Barri Vell com una zona de rehabilitació de l'estructura urbana i edificatòria, constituïda per les ordenacions urbanes més antigues del nucli històric. També recull com a zona de conservació i rebliment de l'estructura urbana aquelles parts, en menor extensió, que no han de ser objecte d'una renovació urbana profunda. Tot plegat consolida urbanísticament l'àmbit del nucli històric d'Olot.

Un dels trets més rellevants en aquest nou marc és la definició d'operacions importants d'intervenció per a la creació de nous espais públics que, a part de millorar la qualitat urbana, permetin revalorar les edificacions de l'entorn i incentivar operacions de millora i rehabilitació dels habitatges. Amb això es completa el camí iniciat el 1986 per transformar els punts més degradats del Barri Vell, tot garantint una millora substancial de l'entorn i permetent que la qualitat de vida sigui un fet, la qual cosa ha de comportar que aquest sector torni a ser atractiu per a nous residents.

Un altre aspecte rellevant és la correcció de la desproporció entre les alçades i el nombre de plantes permeses, ateses les amplades estretes de molts carrers, amb una sensible disminució de l'altura reguladora limitada fins a la tercera planta per a les noves construccions o ampliacions. Però amb caràcter general, el Pla propugna la conservació de les estructures edificatòries existents i la seva rehabilitació, així com la protecció dels valors propis arquitectònics i ambientals, que són els que identifiquen la ciutat històrica. Això es concreta amb la catalogació dels edificis i elements d'interès que en bona part es concentren en aquesta zona de la ciutat d'Olot, i es complementarà amb normes i ordenances com a mesures de protecció, recuperació i millora del paisatge de la zona del nucli històric, on es regularan detalladament els tipus d'intervencions permeses, usos, activitats que garanteixin la conservació de l'entorn urbà i la qualitat ambiental, i en general totes les intervencions que incideixin en el patrimoni arquitectònic, la via pública i les condicions d'habitabilitat dels habitatges, que són, en definitiva, els que oferiran la vertadera qualitat de vida als futurs nous residents.

Llorenç Panella i Soler

*Arquitecte municipal
cap de planejament urbà,
Barri Vell i patrimoni arquitectònic.*

Un aspecte rellevant del POUM

2003 és la correcció de la desproporció entre les alçades i el nombre de plantes permeses

Ja ets

d'UNIDIVERSITAT?

De cinema...

Amb la targeta d'Unidiversitat als Albèniz

ENTRADA
de dilluns a divendres
per als Socis Unidiversitat

→ **500** PTA

ENTRADA
dissabtes, sessions golfes
per als Socis Unidiversitat

→ **500** PTA

De copes...

Els dijous a la nit al local **Platea**

ENTRADA
+ consumició
per als Socis Unidiversitat

→ **800** PTA

De compres...

la botiga

Llibres
Material de papereria
Ordinadors...

A preus molt temptadors!

D'avantatges...

Idiomes

Gimnassos

Botigues

Assegurances

Carnets de conduir

Perruqueries

Esports d'aventura

... i encara molts més!

T'ho perdràs?

UNIDIVERSITAT

La targeta més temptadora.
Demaneu-la a qualsevol oficina de "la Caixa".

caixa

JOVE

Jornades de debat sobre el *Llibre obert*

Màlaga, 31 de gener i 1 de febrer de 2003

56

Amadeu Escriu i Giró

Façana del Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Màlaga.

El *Llibre obert* és una iniciativa dels col·legis de Girona i Màlaga, amb el suport del CECAM, INDYCCE, INDYCCE-OCT i el Consejo General de la Arquitectura Técnica de España.

Ja fa uns quants anys es van iniciar els treballs sobre el projecte d'investigació anomenat "Anàlisi tècnica del procés constructiu de l'edificació", amb l'objectiu que cobrés el buit existent en la nostra activitat diària com a tècnics directors de l'execució material dins del procés constructiu recollint progressivament des de les característiques de les diferents parts o sistemes del procés de l'edificació fins a les normatives que hi són d'aplicació, les tècniques correctes d'execució, la metodologia per al seu control, l'estudi de la patologia i les principals lesions que es poden presentar i un catàleg de bones pràctiques per a la seva execució.

Així mateix, el sistema emprat al *Llibre obert* dona l'opció que anualment, després de l'estudi i anàlisi per part d'una comissió tècnica, puguin acceptar-se i incorporar-s'hi nous temes, o bé actualitzar els existents. Això permet la participació de tots aquells tècnics amb inquietuds de col·laboració, i a la vegada es manté al dia la informació, que esdevé una eina viva.

L'any 2002 es va presentar el *Llibre obert* a través de la publicació i distribució del llibre *Anàlisi tècnica del proceso constructivo de la edificación*, redactat pel nostre company Josep Castellano i Costa. Des de l'any passat hi ha hagut un seguit de companys que han volgut participar en aquest projecte i durant aquest any hi han fet les seves aportacions. La Comissió Tècnica ha escollit per afegir al *Llibre obert* les ponències que s'han presentat en aquestes Jornades a Màlaga, i que es publicaran durant el mes de maig de 2003.

Divendres, 31 de gener de 2003

El dia 31 de gener va obrir les Jornades el Comitè d'Honor, compost per José Antonio Otero Cerezo (president del Consejo General de la Arquitectura Técnica de España), Manuel León López (president del COAAT de Màlaga), Miquel Matas Noguera (president del COAiAT de Girona i de CECAM) i Antonio Carlos Gallardo Robles (president de la Comissió d'Investigació del *Llibre obert*).

José Antonio Otero va felicitar-se per aquestes jornades, que s'han d'entendre com una eina per introduir les noves tecnologies en l'edificació i donar-les a conèixer al col·lectiu d'arquitectes tècnics d'Espanya. Des de l'òptica dels col·legis professionals, segons Otero, és molt important donar la formació que necessita el col·lectiu corresponent, entre altres serveis, i aquestes jornades ajuden a aconseguir-ho. En un altre ordre de coses va dir que el Codi tècnic, del qual es parlà el dissabte, no veurà la llum fins que no hagi estat consensuat entre arquitectes, arquitectes tècnics i promotors.

A continuació es va presentar el Comitè Tècnic de les Jornades, compost pel mateix Antonio Carlos Gallardo Robles (president de la Comissió d'Investigació del *Llibre obert*), Josep Castellano i Costa (director del Projecte d'Investigació del *Llibre obert*), Ricardo García Arribas (membre de la Comissió d'Investigació del *Llibre obert*), Antonio Garrido Hernández (membre de la Comissió d'Investigació del *Llibre obert*) i Álvaro García Meseguer (doctor enginyer de camins i professor d'investigació de l'Institut Eduardo Torroja). El company Josep Castellano va obrir la sessió donant la benvinguda a tots els ponents i assistents.

A continuació van començar les Jornades, amb la presentació de la primera ponència.

Reconocimiento de suelos en el campo

Juan Miguel García Morales

(Enginyer de camins, canals i ports,
cap de l'Àrea de Mecànica de Sòls d'INDYCCE)

Aquesta ponència es va centrar en la importància del primer reconeixement del terreny, durant el qual el sòl es pot classificar amb uns assaigs molt senzills fets in situ. Aquesta primera visita feta al terreny, que té un cost petit i un rendiment molt alt, precedeix la resta dels assaigs.

Els assaigs més simples que es fan per classificar els terrenys són la granulometria i la plasticitat. Pel volum de les partícules es poden classificar en terrenys de gra gros, de gra fi i orgànics.

La ponència de García Morales es desenvoluparà en el *Llibre obert*, on hi haurà la descripció detallada d'aquests procediments senzills per classificar els terrenys de forma que puguem identificar els sòls amb molt poc esforç. El seu treball inclou una sèrie de taules i un reportatge fotogràfic que ajudaran el lector en aquesta tasca.

Control estadístico del hormigón en la E.H.E.

Rocío García-Espina Soler

(Arquitecta tècnica,
cap de l'Àrea de Formigó d'INDYCCE)

Aquesta ponència va tractar el control estadístic del formigó segons l'EHE, i dins aquest àmbit, els assaigs previs, els característics i els obligatoris, i els classificà en reduïts, estadístics i 100 x 100.

Dins dels assaigs obligatoris estadístics García-Espina va remarcar la importància d'establir els lots de control. Aquests lots han de ser establerts sobre formigó homogeni; perquè un lot pugui ser considerat d'un formigó homogeni cal que el formigó compleixi els següents requisits: que sigui de la mateixa tipologia estructural, que sigui del mateix subministrador i que tingui la mateixa dosificació. Va explicar també els tres tipus de tipologies estructurals: les estructures de formigó que tenen elements a compressió, les estructures de formigó sotmeses a esforços només de flexió i les grans masses de formigó.

Una vegada definits els lots va explicar la forma de calcular les sèries de provetes per lot segons la resistència del formigó, el concepte de recorregut relatiu i del K_n i la forma de trobar-lo, segons la taula de l'EHE.

Constitución de explanadas para estructuras viarias asociadas a urbanización

Juan Manuel Rosillo Gutiérrez

(Enginyer de camins, canals i ports i
cap de l'Àrea de Vials d'INDYCCE)

Aquesta intervenció va posar de manifest la gran importància que té l'estudi dels materials que han de constituir la base dels carrers o explanada, sobretot en obres en què la quantitat de materials que s'han de moure és gran. L'estudi dels materials d'excavació pot tenir una repercussió econòmica molt important si els podem utilitzar per fer l'esplanada en la part de carrer que cal omplir, atès que, com millors siguin aquests materials d'esplanada, més econòmics ens poden sortir els que formaran la caixa.

Així doncs, les esplanades es classifiquen en tres categories, en funció de la seva qualitat:

- E-1 Menys qualitat 5 < CBR > 10
- E-2 Qualitat mitjana 10 < CBR > 20
- E-3 Alta qualitat 20 < CBR >

Aquesta qualitat, com podem veure, és proporcional al resultat de l'assaig CBR que es pugui assolir amb aquell tipus de material.

D'altra banda, van quedar paleses les propietats que es demanen a l'esplanada:

1. Estabilitat volumètrica
2. Resistència mecànica
3. Inalterabilitat enfront els agents externs

Els principals assaigs de classificació dels sòls són el proctor, la granulometria i el límit líquid, que s'obté a través de la "Cuchara de Casa-grande", i permeten classificar els sòls en els cinc tipus següents, ordenats de major a menor qualitat:

1. Seleccionats
2. Adequats
3. Tolerables

4. Marginals
5. Inadequats

En funció de la qualitat del sòl, s'haurà de dissenyar el tipus d'actuació a fer, de manera que puguem obtenir les prestacions que ens indiqui el projecte amb el mínim cost possible, tant econòmic com d'utilització adequada dels terrenys de què disposem; d'aquesta forma haurérem de comprar o transportar la menor quantitat possible de materials.

metaleo

MAGATZEMISTA DE FERROS FERRETERIA INDUSTRIAL I CONSTRUCCIÓ

FERRETERIA

Eines de mà - Electroportàtils - Cargoleria
Soldadura - Abrasius - Eines de tall - Panys
Rodes - Forja - Escales

SUBMINISTRAMENTS INDUSTRIALS

Materials d'elevació - Cables - Eslingues
Materials d'equipament de tallers
Metall desplegat - Productes químics
Lubricants - Adhesius - Silicones - Pintures
Electricitat - Grups electrògens
Hidràulica - Pneumàtica - Metrologia

MAQUINÀRIA

troussejadores - Trepants columna - Equips
de soldadura - Cisalla - Plegadores
Guillotines - Polipasts - Roscadors
Hidronetejadores - Compresors

CONSTRUCCIÓ I OBRES PÚBLIQUES

Eines - Maquinària - Formigoneres
Elevadores - Talladores
Trossejadores - Bastides - Puntals
Encofrats metà-lics
Fustes - Fosa - Carretons - Senyalització
Barreres - Portes basculants - Discs diamant

TREFILATGES

Filats - Puntets
Teles metà-liques
Enreixats - Tancats

PORTES

Portes tallafocs - Vianants
Extensibles i de Garatges

PREFORMATS PER A LA CONSTRUCCIÓ

Rodons corrugats - Malles electrosoldades
Armatures - Ferrallats - Cèrcols

PROTECCIÓ LABORAL

Calçat de seguretat - Ulleres
Guants - Cascos - Pantalles
Màscares - Vestuari
Protecció oïda

SIDERÚRGICS

Rodons - Plans - Angulars - Tubs
Perfils en fred - Calibrats - Ferros
Inoxidables - Alumini - Xapes neg.
Prelacades i Perforades

LÍNIA DE TALL DE BIGUES

BIGUES - IPN - IPE HEB - HEA
UPN - UAP

SERVEI • QUALITAT • EXPERIÈNCIA
PROFESSIONALITAT • EFICÀCIA
ECONOMIA

metaleo

Polígon Industrial MAS XIRGU - c/ George Stephenson, 2 - 17005 GIRONA - Tel. 972 23 90 60 - Fax 972 24 16 19

Estudio de la agresividad de las aguas al hormigón

María Belén Recondo Pérez

(Llicenciada en ciències químiques i cap de l'Àrea de Química d'INDYCCE)

Aquesta ponència va explicar les classes d'agressivitat química que preveu l'EHE segons els ambients específics Q, amb els tres tipus d'atac:

Qd = Atac químic dèbil

Qb = Atac químic mitjà

Qc = Atac químic fort

També cal tenir en compte que en el cas d'aigües molt pures o destil·lades es produeix una agressió al formigó, ja que en no tenir sals dissoltes l'aigua té més poder de dissolució i degrada el formigó.

Quan l'aigua té moltes sals dissoltes, aquestes poden reaccionar químicament amb els components del formigó i també es pot produir un atac. Hi ha aigües que tenen sals solubles que són expansives i poden també atacar el formigó.

Hi ha tres solucions per protegir el formigó de tots aquests atacs:

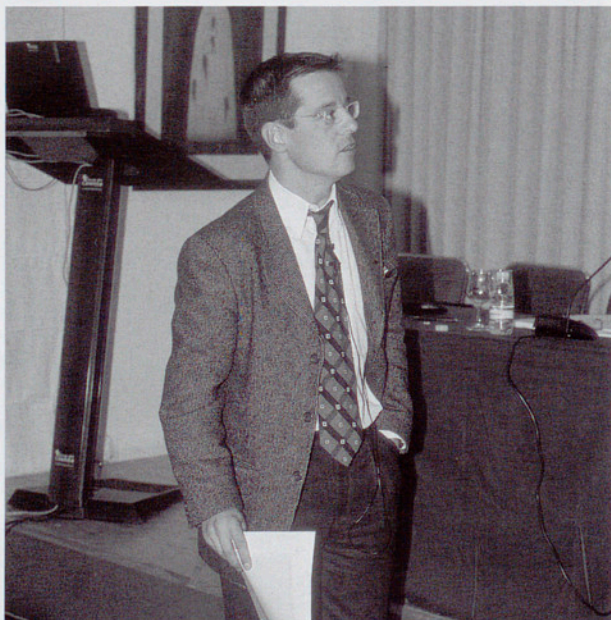
1. Actuar sobre la composició del formigó per modificar-ne les propietats i aconseguir que esdevingui resistent a l'atac específic de les aigües del subsòl.

2. Impermeabilitzar els fonaments de forma que l'aigua no arribi a estar en contacte amb el formigó.
3. Aplicar les dues tècniques anteriors simultàniament.

Interrelación de los estudios económicos del proceso edificatorio en las distintas fases previas de proyecto

**Albert Ribera i Roget i
Jesús Rodríguez Casellas**

(Arquitectes tècnics professors titulars de l'EPS de la Universitat de Girona)

La ponència presentada pels companys Albert Ribera i Jesús Rodríguez va posar de manifest la importància d'un estudi econòmic d'obra ben fet, íntimament lligat a la seva correcta organització i gestió.

Els ponents van explicar el concepte de direcció integrada, en la qual participen totes les disciplines necessàries, i van posar de manifest la importància que està assolint el gestor de les obres, anomenat popularment *project manager*.

Análisis del proceso constructivo del muro cortina

Xavier Fitó i Font

(Arquitecte tècnic)

La ponència del company Xavier Fitó va analitzar el procés constructiu de diferents tipus de murs cortina i explicà les problemàtiques de la seva fixació a l'estructura en funció del tipus de mur, de la perfil·leria emprada i del tipus de vidres.

Va remarcar la importància que té la primera matèria, que és el vidre, perquè el resultat sigui l'esperat. Hi ha moltes maneres de fer un mur cortina, i cal tenir en compte l'orientació per escollir correctament el tipus de vidre, així com la protecció que ha de tenir, el seu gruix, si ha de ser amb cambra o no, o bé opac, transparent o de color translúcid, etc.

És molt important que el professional del mur cortina pugui intervenir en el procés del projecte perquè el projectista estigui correctament assessorat a l'hora de dissenyar l'edifici i la seva estructura, ja que en funció del tipus de mur cortina que s'utilitzi caldrà un determinat sistema de suport i tindrà un pes o un altre, factors que són determinants a l'hora de calcular l'estructura de l'edifici i de dissenyar altres sistemes.

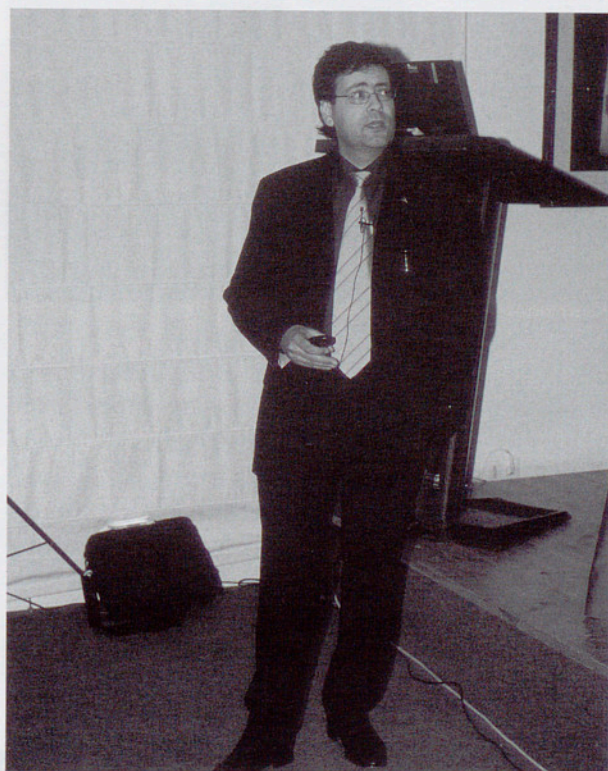
El control de calidad de los materiales

Parte I.

La recepción de los materiales principales

Josep M. Arjona Borrego

(Arquitecte tècnic)

El company Josep M. Arjona Borrego va fer una completa exposició dels controls de recepció dels principals materials que s'utilitzen en l'edificació, començant per les pedres, seguint pels materials ceràmics, els aïllaments i més concretament els poliuretans, els forjats prefabricats –tenint en compte la nova normativa recentment publicada–, i acabant per la fusta. Pel que fa al formigó es va centrar sobretot en la part del control de la

durabilitat, ja que del control estadístic de les provetes de formigó ja n'havia parlat la companya Rocío García-Espina al matí.

Com a conferències fora del *Llibre obert* es van presentar les dels companys Antonio Garrido Hernández i Álvaro García Meseguer.

Control estadístico del hormigón: bases científicas

Antonio Garrido Hernández

(Arquitecte tècnic)

El company Antonio Garrido Hernández ens va explicar els fonaments científics del model estadístic del formigó i ens va indicar cap on tendirà la propera norma del formigó, la qual estarà més basada en el control de producció que en el control de recepció, deixant clar que el de producció serveix perquè el fabricant con-

troli la qualitat del seu producte i el de recepció perquè el comprador verifiqui la qualitat del que compra, de manera que l'augment o disminució del primer modifica el segon.

Va ser una conferència molt interessant i es pot considerar una primícia de l'orientació que tindrà la nova instrucció del formigó.

Tècnica i creativitat

Álvaro García Meseguer

(Doctor enginyer de camins, canals i ports i professor d'investigació de l'Institut Eduardo Torroja i de Formigó Armat a l'Escola de l'Edificació de la UNED)

Álvaro García ens va obsequiar amb una deliciosa conferència sobre la tècnica i la creativitat, i ens demostrà a tots que aquestes dues disci-

 aïllaments, sa
m a s t è c n i c s

Carrer Migdia, s/n (Antiga Fàbrica Agustí)
Tel. 972 45 65 63 - Fax 972 47 65 59
17458 Fornells de la Selva (Girona)

TROX
DIFUSIÓ D'AIRE

cajal
VENTILACIÓ IND.

ISOVER
FIBRA DE VIDRE

POLIGLAS
FIBRA DE VIDRE

isoL GOMMA
AÏLLAMENT ACÚSTIC

Armstrong
FALSOS SOSTRES

illsonic
ABSORBENTS ACÚSTICS

plines no tenen per què estar oposades, ans al contrari, si se saben utilitzar convenientment el resultat sovint esdevé genial.

Per aclarir aquests conceptes, va reflexionar sobre el que ell anomena els "antimanaments", entre els quals va esmentar:

- "Prendre la lògica en va"
- "Ser ambigu"
- "Errar"
- "Donar la volta a tot"
- "No pensar linealment"
- "Intercanviar fons i figura"
- "Negar l'evidència"
- "Cobdicar els camps aliens"
- "Combatre la rutina"

La definició i desenvolupament progressius de cada un evidenciava la certesa que cal qüestionar-s'ho tot, que cal mirar-ho tot des de més d'un punt de vista. No podem pensar massa ordenadament en un sentit, no ens hem de cansar de buscar nous arguments, per més evidents que ens semblin els que tenim, no podem conformar-nos amb el que tenim, hem de mostrar un esperit actiu i fugir de la rutina diària.

Per acabar la seva conferència va voler homenatjar el poeta espanyol Pepe Hierro, recentment desaparegut, i recità una poesia seva.

Dissabte 1 de febrer de 2003

Debate sobre el código técnico de la edificación (CTE)

Aquest fòrum de debat va estar compost per José Calavera Ruiz, Enrique González Valle, José Antonio Tenorio Ríos, Luis Vega Catalán, Antonio Garrido Hernández, Josep Castellano i Costa i Carlos Aymat Escalada, moderats per Álvaro García Meseguer.

La introducció la va fer José Calavera amb una brillant conferència en què va resumir la història de la normativa espanyola d'obligat compliment. El van seguir Luis Vega Catalán i José Antonio Tenorio Ríos amb una conferència sobre l'estat en què es troben els treballs sobre el CTE, i es finalitzà amb un fòrum de debat sobre el CTE. El Comitè de Honor va ser l'encarregat de cloure l'acte.

Resumen de normativa española de obligado cumplimiento

José Calavera Ruiz

(Doctor enginyer de camins, canals i ports, catedràtic d'edificació i prefabricació de l'Escola d'Enginyers de Camins de la Universitat Politècnica de Madrid i president d'INTEMAC)

Calavera va començar la seva conferència fent un resum històric de les normatives sobre el formigó, des de la primera instrucció publicada l'any 1939 i passant per la sèrie de les EH: la del 68, la del 73, que va representar un salt important per la seva novetat i originalitat, i les dels anys 82, 88 i 91. L'EHE apareguda en 1999 també ha representat una fita significativa dins les normatives del formigó, per tots els canvis que ha comportat.

Les normatives dels forjats també van tenir el seu repàs històric: començà per l'EF-88, seguí amb l'EF-96 i acabà amb l'EFHE, a partir de la qual el text s'integrarà dins la normativa del formigó.

El que José Calavera considera més lògic és que totes aquestes normatives vagin convergint cap als Eurocodis, ja que totes les normatives dels estats membres ho han d'acabar fent.

Va seguir parlant de l'estructura metàl·lica i recordà la instrucció per a estructures metàl·liques de l'any 1962, la del 1963 i la del 1964, any en què es van publicar l'MV-101 d'accions en l'edificació i l'MV-102 d'acer laminat per a estructures de formigó. Després va parlar de l'MV-104 "para la ejecución de las estructuras de acero laminado en la edificación", publicada el 1966, i acabà amb l'NBE-EA-95 d'estructures d'acer en edificació. En l'apartat de l'acer, també considerà que hauríem d'utilitzar cada vegada més els

Eurocodis, sobretot perquè les normes que estem utilitzant ara tenen un origen força llunyà en el temps.

A més dissertà sobre les fàbriques resistents de ceràmica –recordà l'MV-201 de 1972, "Muros resistentes", i la NBE FL 90, "Muros resistentes de ladrillo"–, i sobre el guix –esmentà el "Pliego general de condiciones para la recepción de yesos y escayolas" de l'antic MOPU i la vigent norma RY 85.

Va acabar posant de relleu la manca de resolució del tema de la paleta, que és la gran assignatura pendent.

El código técnico

Luis Vega Catalán

(Arquitecte. Institut de Ciències de la Construcció Eduardo Torroja)

José Antonio Tenorio Ríos

(Enginyer de camins, canals i ports i professor de l'Institut de Ciències de la Construcció Eduardo Torroja)

José A. Tenorio i Luis Vega ens van posar al corrent de l'estat dels treballs en el CTE, i indicaren que la primera part del Codi no hauria de regular competències i que per tant es tornaria a redactar perquè no contradigui les competències atorgades per la LOE.

Pel que fa al formigó no es redactarà cap DAC, sinó que s'aplicarà l'EHE, i pel que fa a la pica-baralla sobre si el CTE ha de ser un codi de prestacions o un codi de prescripcions, va tornar a defensar que la piràmide començava amb els objectius i exigències, que evidentment havien de ser prestacionals, però que aquestes prestacions s'havien de completar amb els mètodes de verificació i les solucions acceptades, que havien d'esdevenir la part del Codi on constin les prescripcions, per aconseguir així l'equilibri necessari entre les prestacions i les prescripcions.

També van insistir que abans de sortir el CTE s'havia de fer una comprovació transversal de forma que el compliment d'unes normes no impedis el compliment d'unes altres. Aquesta ha estat una de les crítiques que més sovint s'ha fet al primer esborrany de CTE.

A continuació van fer un extens repàs de l'estat de treball de cadascun dels DAC, i ressaltaren

que pel que fa a l'estudi geotècnic s'establiran les activitats mínimes, que l'NBE-EA quedarà substituïda i que s'ha avançat poc en les estructures mixtes. Quant a la fàbrica de ceràmica, es pretén donar-li una major aplicació estenent-la als blocs i altres fàbriques a part de la ceràmica. També s'anuncià la publicació d'una normativa nova sobre la fusta, i que es manté, en la seva major part, la norma de seguretat contra incendis NBE CPI 96.

A continuació es va encetar un col·loqui, del qual destacarem que José Calavera va insistir en la necessitat que el CTE fos no solament prescricional, sinó que desenvolupés convenientment la part prescriptiva. González Valle va reconèixer la manca de temps per redactar en dos anys una norma tan complexa com el CTE. Carlos Aymat (director del Gabinet Tècnic del Consejo de la Arquitectura Tècnica de España) va felicitar el Ministeri i l'Institut Eduardo Torroja per aquest primer document i va donar les gràcies per permetre que les estructures col·legials poguessin participar i treballar en el CTE amb l'aportació dels seus suggeriments. Per una altra part, va insistir que el CTE havia de ser interpretable per tots els agents de l'edificació i no només per uns quants, i va tornar a posar de manifest que cal que sigui coherent transversalment. També va insistir en la necessitat que s'hi contempli adequadament la rehabilitació. Finalment va demanar que el Codi es redacti de forma que sigui accessible a les normes UNE.

El company Josep Castellano i Costa (director del Projecte d'Investigació del *Llibre obert*) va felicitar els responsables pel treball realitzat i l'esforç que representava la realització del CTE, però a la

vegada va manifestar la falta d'objectivitat del Codi per la seva manca de concordança amb la realitat social del procés constructiu de l'edificació, va insistir en la manca d'interacció entre les diferents normatives i va posar de manifest que el llistó del CTE no es pot posar a dalt de tot al començament, sinó que cal anar-lo adequant gradualment, per evitar el perill que, si no es pot assolir el nivell, s'incompleixi la normativa de forma sistemàtica. També va expressar la seva opinió que, si bé l'estructura del CTE pot ser correcta i està bé que sigui un codi obert, hauria estat millor que, en una primera fase, el CTE tingués com a objectiu actualitzar les Normes bàsiques de l'edificació (NBE) i les Normes tecnològiques (NTE). Per acabar, va exposar que de la mateixa forma que ja paguem tots en euros, hauríem de redactar aquest codi tenint en compte els Eurocodis.

Cloenda

La cloenda d'aquestes interessants jornades la va fer el Comitè d'Honor, presidit per Manuel León (president del Col·legi d'Aparelladors de Màlaga) i compost per Melchor Cintas Troyano (president d'INDYCCE), Miquel Matas Noguera (president del COAiAT de Girona i de CECAM), Antonio Carlos Gallardo Robles (president de la Comissió d'Investigació del *Llibre obert*), Luis Bárbara i Josep Castellano i Costa (director del Projecte d'Investigació del *Llibre obert*).

Amadeu Escriu i Giró
Gabinet Tècnic de CECAM

Seus col·legials

CECAM-Celrà: Inauguració de la nau de geotècnia

El 10 de maig, el CECAM (Centre d'Estudis de la Construcció i Anàlisi de Materials) va inaugurar, amb la presència del president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, l'ampliació i millora de les seves instal·lacions situades a Celrà. Amb aquesta ampliació –un nou edifici de tres plantes, amb una superfície construïda de 1.929 m²– s'ha esgotat l'edificabilitat del solar on ja estaven situats els dos primers edificis del CECAM.

A les dues primeres plantes s'han ampliat les instal·lacions del laboratori. A la planta baixa s'ha duplicat la cambra humida, ja que la que hi havia fins ara era totalment insuficient, s'ha creat un espai per a l'encarregat i la recepció de mostres, s'ha sectoritzat la sala de premses i maquinària d'acers i s'ha ampliat el laboratori de terres. També s'ha creat un arxiu addicional, ja que s'ha exhaurit la cabuda del primer, i s'han aixecat magatzems per ubicar-hi les matèries primeres i les eines i maquinària petita. A la planta primera s'ha ampliat el laboratori instru-

Acte d'inauguració del CECAM. En primer terme, Jordi Pujol, president de la Generalitat de Catalunya; Miquel Matas, president del Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Girona, i Francesc Camps, alcalde de Celrà.

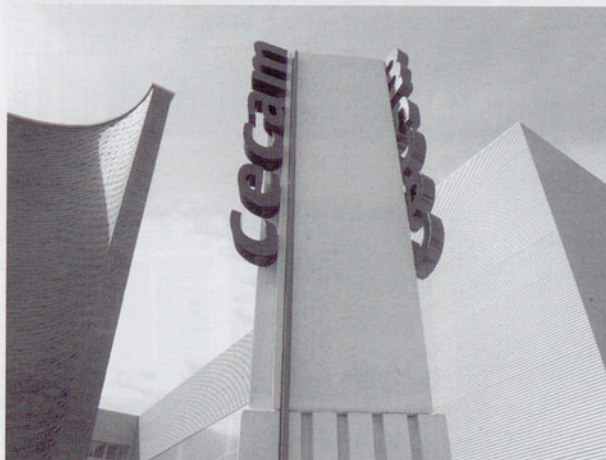
Recorregut dels assistents a l'interior de la nova nau de Geotècnia.

mental i de residus amb uns 40 m² més, s'han fet uns vestidors, una sala de reactiu i primeres matèries, una cambra frigorífica i un despatx per a l'emissió d'informes. També s'han ubicat en aquesta planta una aula de reunions i de formació més gran que l'actual i més despatxos per a geotècnia, servei comercial, informàtica, l'Entitat de Control Ambiental, Qualitat i Seguretat i l'OCT. A la segona planta s'han instal·lat els serveis, i s'ha deixat sense sectoritzar en previsió de futur.

D'aquesta manera, el CECAM de Celrà té actualment una superfície total construïda de 4.643 m², 3.058 dels quals pertanyen a aquesta darrera ampliació.

L'autor del projecte d'ampliació de la nova nau de geotècnia i de la construcció de les noves oficines ha estat Joan Fontàs i Serrat. La direcció facultativa ha anat a càrrec de Joan Fontàs i Serrat, Joan Suñer i Carbó, Enric Caixas i Casademont i Jordi Ministrall Masgrau. Pel que fa als contractistes, han estat Estructures Alfa (estructura), Estructures Tau (tancaments), Cobertes Palahí (coberta), i Construccions Busquets Sitjà (acabats).

L'actual CECAM no té res a veure amb el primer Laboratori d'Assaigs que va crear el Col·legi Oficial d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics fa més de 25 anys. El CECAM va ser fundat l'any 1976 amb la finalitat de portar a terme el control de qualitat exigint per la normativa, i és el primer laboratori d'aquestes característiques que va entrar en funcionament a Espanya. Va néixer precisament com un mitjà per ajudar els professionals, la indústria de la construcció i la societat en general.

El CECAM està ubicat al carrer Pirineus del Polígon Industrial de Celrà, a 13 quilòmetres de Girona. Abans d'aquesta darrera ampliació es tractava d'un edifici aïllat, situat en una parcel·la de 3.175 m² i compost per dos cossos rectangulars adossats construïts en èpoques diferents. El primer es va bastir el 1975, concebut com una nau industrial per a la realització de les proves físicomecàniques pròpies d'un laboratori i amb una superfície de 600 m².

A partir de l'any 1990, després de quasi quinze anys funcionant en solitari, el laboratori de Celrà començava a quedar petit. Es va veure la necessitat de fer una ampliació i millora de les instal·lacions, així com d'aconseguir més proximitat amb els clients. D'aquesta manera, s'inicià una etapa de millores substancials que va acabar amb l'ampliació del laboratori central de Celrà i amb l'obertura d'altres laboratoris d'assaigs a Lloret de Mar, Vilamalla i Olot.

Així, l'any 1990 es va construir a Celrà, amb projecte de Joan Bosch i Bosch, el segon cos de l'edifici, amb una concepció ben diferent i alhora complementària de l'anterior. En aquest edifici es desenvolupen activitats tècniques, administratives i didàctiques, i està dotat del material necessari per acomplir les condicions exigides a determinades àrees: laboratori instrumental, química, aigües residuals, etc.

CECAM - Lloret de Mar

Aquesta delegació està situada a l'entrada de Lloret de Mar, en un polígon industrial de naus adossades. L'edifici del CECAM de Lloret, el pri-

mer laboratori creat pel Col·legi a comarques, consta de dues plantes que ocupen unes superfícies construïdes de 190 i 105 m². La planta baixa té dues zones separades: administració i laboratori. A la planta alta es troben diverses dependències col·legials, com la sala de reunions, l'arxiu i una biblioteca. Aquest laboratori va ser inaugurat l'abril de 1991, i posteriorment, el setembre de 1995, es va reformar la zona d'administració i recepció per tal de millorar-ne la funcionalitat. L'autor del projecte inicial va ser Jordi Butran Gifra, i Jesús Bassols Geli va ser l'artífex del projecte d'ampliació posterior i es va fer càrrec de la direcció facultativa.

L'activitat del CECAM de Lloret de Mar se centra en els assaigs de control del formigó fresc. Actualment està dirigit per l'arquitecte tècnic Robert Planas.

CECAM - Vilamalla

El CECAM de Vilamalla, situat al polígon industrial d'aquesta població, va ser inaugurat el mes de desembre de 1992. L'edifici, situat entre mitgeres, consta d'una sola planta baixa de 350 m², que es destina bàsicament a administració, dependències col·legials i laboratori. La nau on està situat, de forma rectangular, té un accés principal pel carrer Garbí, i un altre per la part posterior de la nau, amb un pati. Com que la funció més important d'aquest laboratori és la realització d'assaigs de resistència del formigó, la nau inclou una zona de magatzem amb una cambra humida que permet guardar les proves a una temperatura i humitat constants fins

EDIFICACIÓ

GEOTÈCNIA

MEDI AMBIENT

OBRA CIVIL

QUÍMICA

25
ANYS

a nivell

► El CECAM, Centre d'Estudis de la Construcció i Anàlisi de Materials, SLU celebra **25 anys treballant a alt nivell** per millorar la qualitat a la construcció i al medi ambient. La constància, l'alt nivell tecnològic, la fiabilitat i la imparcialitat l'han convertit en el centre de referència de les comarques gironines.

1976-2001

cecama

centre d'estudis de la construcció
i anàlisi de materials, slú

Pol. Industrial - C. Pirineus / 17460 CELRÀ / T 972 492 014 / F 972 494 117 / celra@cecamlab.com / **Celrà**
Ctra. antiga de Vidreres, sector ind. Q, nau d-18 / 17310 LLORET DE MAR / T 972 371 223 / F 972 371 015 / lloret@cecamlab.com / **Lloret de Mar**
Pol. Industrial Pont del Príncep, sector I, parc. 28 / 17469 VILAMALLA / T 972 526 139 / F 972 526 140 / vilamalla@cecamlab.com / **Vilamalla**
Urb. Pla de Baix II - Av. d'Europa / 17800 OLOT / T 972 260 071 / F 972 261 247 / olot@cecamlab.com / **Olot**

Construcció

Generalitat de Catalunya
Conselleria de Política Territorial
i Obres Públiques

Direcció General d'Actuacions Concertades,
Arquitectura i Habitatge

Medi Ambient

Generalitat de Catalunya
Conselleria de Medi Ambient
Agència Catalana de l'Aigua

Generalitat de Catalunya
Conselleria de Medi Ambient
Junta de Residus

Agroalimentària

Generalitat de Catalunya
Conselleria d'Agricultura
Ramaderia i Pesca

Direcció General de Productes
i Indústries Agroalimentàries

Sanitat

Generalitat de Catalunya
Departament de Sanitat i
Seguretat Social

Direcció General de Salut Pública

ENAC
Entidad Nacional de Acreditación

al dia de ruptura, d'escairament de les provetes i del premsat— que ocupa la meitat de la superfície de l'edifici. A la resta es troben la sala d'administració i comptabilitat, el despatx de direcció, l'arxiu, el vestidor i els sanitaris corresponents. L'autor del projecte de l'edifici de Vilamalla va ser Joan Bosch i Bosch, que també en va portar a terme la direcció facultativa. El contractista d'aquest projecte va ser Jesús Costa Nicolau.

El laboratori de Vilamalla té l'acreditació per a l'àmbit de formigó fresc, i s'encarrega de realitzar els assaigs de la resistència del formigó d'obres de la comarca de l'Alt Empordà. Actualment està dirigit per l'arquitecta tècnica Susanna Ruiz de Morales.

CECAM - Olot

Aquesta delegació està situada en el polígon industrial Pla de Baix i va ser inaugurada el 29 de juny de 1996. Es tracta d'un edifici singular, per a la construcció del qual s'han emprat materials propis de la comarca, com la típica pedra volcànica i la fusta. És un immoble aïllat amb dues zones clarament definides: les dedicades a laboratori i les dependències col·legials i administratives. La seva activitat se centra en el formigó en massa i els materials constituents: ciments, àrids i aigua. S'hi realitzen els assaigs del formigó prescrits a l'EHE, així com els dels seus components: ciments, àrids i aigua.

El laboratori té una superfície construïda propera als 400 m². A més de les funcions pròpies d'un laboratori, comprèn els serveis d'oficina col·legial (visats, biblioteca, assegurances, aula de formació, etc.). Un dels factors destacables d'aquest laboratori és el mur central al llarg de tot l'edifici, emfasitzat pels feixos de llum rasant des del paviment i els grans paraments de vidre, que ressalten l'estructura de fusta. El sostre de l'interior és de fusta laminada vista. La majoria dels compartiments són de vidre, per aconseguir una penetració visual general. Actualment està dirigit per l'arquitecta tècnica Meritxell Vilà.

Els autors del projecte d'aquest laboratori van ser Joan Bosch i Bosch i Benvingut Pous Font, que també en van portar a terme la direcció facultativa. El contractista del projecte va ser Edificacions Corominas SL.

OFICINES COL·LEGIALS

Girona - La Punxa

Durant els seus primers anys d'existència, el Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Girona va anar canviant de seu d'acord amb les necessitats del moment: la primera estava situada al carrer Santa Clara; durant la dècada dels 60 es va traslladar a un entresol del carrer Ferran Agulló, 3; i el 17 d'abril de 1971 es va inaugurar el local del carrer Juli Garreta, 27. Finalment, es va decidir buscar un edifici propi que englobés tots els serveis del Col·legi i permetés fer previsions de futur. El 31 de gener de 1979 la Junta de Govern va acordar la compra de la Casa de la Punxa, també coneguda com Casa Teixidor, al carrer Santa Eugènia, 19.

La història de l'adquisició de la Casa de la Punxa per part del Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Girona quedaria incompleta sense la seva significativa prehistòria: la demolició de cinc xalets de la Urbanització Teixidor, situats a pocs metres de distància. L'arquitecte Rafael Masó havia construït tres blocs d'edificis, tots arran de la carretera de Santa Eugènia, per a l'industrial Teixidor, un dels seus millors clients: l'any 1910, la Farinera, fàbrica amb habitatge incorporat; l'any 1928, una urbanització sencera, composta de cinc xalets, coneguts popularment com la Urbanització Teixidor o "els xalets Masó". Malgrat que l'any 1971 una vintena d'arquitectes

van reivindicar en un manifest públic la salvaguarda de l'obra de Masó, el procés de destrucció no va fer sinó augmentar els anys següents, i va culminar en un episodi dolorós i grotesc: el dia 27 d'agost de 1973, a primera hora de la matinada, sense permís municipal i amb una precipitació més que evident, els cinc xalets de la Urbanització Teixidor van ser demolits totalment. L'Ajuntament de Girona va guardar silenci durant dies, i quan el va trencar ho va fer amb una nota ambigua.

El Col·legi, cansat de tantes dilacions i silencis, va interposar una querella criminal contra els responsables de la demolició. El mes d'abril de 1974, l'Audiència Provincial de Girona va decretar el processament d'un constructor i d'un agent de la propietat immobiliària. Però finalment el sumari va ser sobresegit. La Direcció General de Belles Arts, el novembre de 1974, va acordar arxivar i deixar sense efecte les diligències obertes per tal de declarar els xalets monument historicoartístic. Aquest va ser un dels episodis més tristos i vergonyosos de la història de l'urbanisme gironí.

Paral·lelament, el Col·legi va mostrar el seu interès per la veïna Casa de la Punxa. El 13 d'a-

bril de 1977 va denunciar el seu abandó al delegat del Ministeri d'Educació i Ciència, atès que també detenia el càrrec de president de la Comissió Provincial del Patrimoni Historicoartístic. També es va adreçar una carta a l'Ajuntament on es demanava una política immediata i eficaç de conservació d'aquest edifici, i una planificació democràtica de la seva utilització per a activitats socials i ciutadanes. Tot va ser en va. Així, el Col·legi va optar per adquirir la Casa de la Punxa el mes de març de 1979. L'edifici es va convertir en seu col·legial i algunes dependències es van posar al servei de la ciutat de Girona.

Obres de restauració

Les obres de restauració van començar l'any 1979 i van finalitzar l'any 1982. Per aquelles dates, i després d'una incomprensible demora solcada de tota mena de gestions i fins d'interpel·lacions parlamentàries al Congrés dels Diputats, l'edifici va ser declarat oficialment monument historicoartístic l'1 d'abril de 1981. El 24 d'abril de 1982 es va inaugurar oficialment la rehabilitació de la Casa de la Punxa com a seu del Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Girona.

Les obres de reforma i adaptació de l'immoble, encarregades al despatx d'arquitectura format per Tarrús, Bosch i Vives –amb els treballs dels tècnics Roig i Roger i la col·laboració de Comadira i Trepat–, van ser presentades a l'Ajuntament el 3 de juny de 1977, i van començar a executar-se el setembre de 1979. Construccions Cayba SL va ser-ne l'empresa constructora.

Posteriorment, les noves tecnologies van provocar la modificació d'alguns departaments i l'ampliació d'altres, com el Centre Col·legial d'Informàtica (CCI), que es troba situat a la planta entresol, annex al Col·legi, o la biblioteca, obra de Joan Bosch i Bosch, que omple íntegrament la quarta planta i que va ser inaugurada el 26 d'octubre del 1990.

Cal destacar algunes de les actuacions bàsiques realitzades en la reforma:

1. Es van refer les pilastres de pedra artificial de la torre amb el seu motlluratge original, com també la seva fusteria. També es van refer tots els elements degradats amb el temps: la ceràmica, els esgrafiats, l'estucat de façana, la fusteria modificada... Els colors utilitzats van ser recuperats dels originals: rosat cendrós

per a l'estucat de façanes, ocre torrat per a la fusteria metàl·lica de la torre, gris per a les reixes i ferros del balcó i finestres. Els vidres de les targes superiors de les finestres de les façanes que convergeixen en la torre i les d'aquesta van ser pintats de color verd.

2. Es va substituir el cos de galeries per un nou element format per un pla d'obra, estucat igual que la resta de la casa, i s'hi va instal·lar una estructura de perfils i malla metàl·lica. El llenguatge utilitzat va voler mantenir un to d'arquitectura industrial, d'acord amb l'esperit i la destinació originaris de l'edifici.
3. Les tres obertures de la planta baixa que donaven al pati d'accés van ser substituïdes per una porta àmplia que funciona com a nou accés principal de l'edifici.
4. Es va reduir la caseta del guarda al triangle marcat per la cúpula, i així es va ampliar el pati d'accés.
5. Es van cegar les dues obertures de la planta baixa i soterranis que donaven a la façana sud-est, ja que eren innecessàries per al nou ús de l'interior i desfiguraven la composició de la façana.
6. Es van enderrocar tots els elements que corresponien a la distribució anterior de les plantes i pisos i se'n va establir una de nova.
7. Es va crear una nova estructura formal que unificava les plantes 1a, 2a, 3a i 4a, eliminant part dels sostres intermedis. Aquesta va ser l'actuació interior més important; corresponia al nucli interior central i incloïa l'ascensor i l'escala, que uneix actualment els pisos 3 i 4.
8. Es va construir una tanca en el límit amb els terrenys de FEVE.

Organització de la seu col·legial

Pel que fa a l'organització de la nova estructura de l'edifici de la Casa de la Punxa, la planta baixa es destina als aspectes més públics del Col·legi, i reuneix la sala d'actes (amb capacitat per a 116 persones assegudes), la sala d'exposicions i el vestíbul d'entrada a l'edifici. La primera planta es dedica a visats i als arxius corresponents. La segona planta, que correspon a l'administració del Col·legi, inclou la sala de juntes, el despatx del president i un despatx representatiu. La tercera planta es destina a secretaria i comptabilitat. A la quarta hi ha la biblioteca. I finalment, el soterrani es reserva a arxiu i a magatzems.

Després de restaurar la Casa de la Punxa, on s'ha ubicat la seu central del Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Girona, les següents actuacions es van encaminar a aconseguir la descentralització per descongestionar l'oficina central.

Olot

El 27 de maig de 1989 es va inaugurar de manera experimental una oficina col·legial a Olot, per tal de potenciar els serveis als col·legiats en una de les comarques més mal comunicades. Atès que aquesta oficina servia de centre d'informació per a les comarques de la Garrotxa, el Ripollès i la Cerdanya, es va creure oportú traslladar-la juntament amb el nou CECAM d'Olot, i el nou local es va inaugurar el 29 de juny de 1996.

Lloret de Mar i Vilamallà

Davant el fort creixement de la construcció a final dels anys vuitanta i el consegüent increment dels assaigs a realitzar, la Junta de Govern, en la mateixa línia d'expansió i descentralització, inicià l'ampliació de les dependències del laboratori de Celrà amb la previsió d'instal·lar-hi aules per realitzar-hi conferències tècniques, a més de l'adquisició de petits laboratoris en diferents punts de les comarques amb un índex important de construcció. Així, s'inauguraren els laboratoris de Lloret de Mar (24 d'abril de 1991) i Vilamallà (1 de desembre de 1992).

Palamós

El 21 de maig de 1993 va tenir lloc la inauguració de l'edifici rehabilitat del carrer Pagès Ortiz, 55, de Palamós, com a oficina col·legial del Baix Empordà. L'autor del projecte de reforma i restauració de l'edifici va ser Joan Bosch i Bosch, que també es va fer càrrec de la direcció facultativa.

NOVA JUNTA DE GOVERN

El dia 5 de juny de 2003 els membres de la nova Junta de Govern del Col·legi van prendre possessió dels seus càrrecs, que ocuparan durant els propers quatre anys. La composició d'aquesta nova Junta és la següent:

President:

Ernest Oliveras i Aumallé

Secretari:

Narcís Sureda i Daunis

Tresorer:

Jaume Noguer i Gómez

Comptador:

Joan Marquès i Palomeras

Vocals:

Carles Munt i Pinar
Cebrià Nierga i Canals
M. Mercè Pareta i Marjanedas
Ramon Reyes i Rodero
Enriqueta Soler i Reguera

exposicions

Sala d'exposicions La Punxa

- EXPOSICIÓ DE PINTURA DE JOSEP RAMON PUIGDENGOLES

Artista:

Josep Ramon Puigdengoles

Inauguració: 7 de febrer, a les 8 del vespre

Durada: del 7 de febrer a l'1 de març de 2003

- EL BATEC DE LES ESTÀTUES
- Fotografia / poesia

Artistes:

Josep Maria Julià, fotografies;
Maria Dolors Figueras, poesies

Inauguració: 8 de març, a les 8 del vespre

Durada: del 8 al 29 de març de 2003

- TXUS BATLLE. PAISATGES MÍNIMS

Pintura

Artista: Txus Batlle

Inauguració: 4 d'abril, a les 8 del vespre

Durada: del 4 al 26 d'abril de 2003

- XAVIER VILAGRAN I CASANOVAS: FOTOGRAFIA

Artista: Xavier Vilagran

Inauguració: 6 de juny, a les 8 del vespre

Durada: del 6 al 28 de juny de 2003

S

SUIMUN

M

Subministraments i Muntatges, S.A.

Falsos Sostres - Aïllaments / Acústica - Insonoritzacions / Envans i transdossats "Pladur"

Divisions metàl·liques d'oficines / Cambres amb panells frigorífics / Protecció passiva contra el foc "Promat"

Projeccions de poliuretà

Ctra. N-II Km 721'5 - Tel 972 17 07 13 - Fax 972 17 01 68 - 17481 ST. JULIÀ DE RAMIS (Girona)

ASSEMBLEES

El divendres 7 de març de 2003 es va portar a terme l'Assemblea General Ordinària de col·legiats, per a la presentació i aprovació de la liquidació de l'any 2002, la memòria d'activitats del 2001 i el pla d'inversions per a l'any 2002, entre d'altres punts.

A continuació es va celebrar l'Assemblea General Extraordinària de col·legiats, en què es acordar la modificació dels arti-

cles 20 i 21 dels Estatuts del Centre d'Estudis de la Construcció i Anàlisi de Materials SL.

En data 9 de juny va tenir lloc l'Assemblea Territorial de Mutualistes de PREMAAT, on es van debatre els punts de l'ordre del dia de l'Assemblea General de Mutualistes de PREMAAT, a celebrar el dia 27 de juny, i es va presentar la liquidació del pressupost de l'any 2002 i la proposta de pressupost per a l'any 2004, entre d'altres temes.

VIATGE A SICÍLIA

Entre els dies 27 d'abril i 2 de maig es va dur a terme la tradicional sortida dirigida als companys jubilats. Enguany van viatjar a Sicília.

Van visitar Siracusa, Taormina, Catània, Acireale, la zona del volcà Etna i la costa est. Van

travessar l'illa, amb una parada a Piazza Armenia per contemplar uns magnífics mosaics a la vil·la romana de Casale, i es van allotjar a Agrigent. Després de visitar l'illa Mozia i passar per les Salines de Trapani i la població medieval d'Erice, van arribar a Palerm, capital de l'illa. Després de gaudir de la ciutat i de la magnífica catedral de la veïna Monreale van iniciar el retorn cap a Girona.

Hi van participar un total de trenta-un companys.

INAUGURACIÓ DE L'AMPLIACIÓ DE LES INSTAL·LACIONS DEL CECAM DE CELRÀ

El dissabte 10 de maig es va inaugurar l'ampliació de les instal·lacions del Centre de Estudis de la Construcció i Anàlisi de Materials SL (CECAM) de Celrà.

Va ser una jornada especial per al col·lectiu, en la qual es van materialitzar els esforços de molts anys i de molts companys, esforços que es remunten a l'any 1976, en què es va crear el laboratori d'assaigs de formigó.

L'aposta per la qualitat en l'edificació i en el medi ambient s'ha traduït en unes noves instal·lacions de 3.083 m², que sumades a les ja existents fan un total de 4.643 m².

L'acte va ser presidit per Jordi Pujol, president de la Generalitat de Catalunya, i van assistir-hi representants d'institucions col·legials, com MUSAAT, PREMAAT i Col·legis Catalans, d'institucions del sector, com el director general d'Arquitectura i Habitatge, i del Departament de Medi Ambient; també van ser-hi presents el degà del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, el director general de l'ITEC, el rector i el president del Consell Social de la Universitat de Girona, i el pre-

sident de l'Audiència Provincial de Girona, a més de molts companys aparelladors i arquitectes tècnics.

EXPOSICIÓ DE FLORS DE GIRONA

Aquest ha estat el tercer any que hem participat en l'Exposició de Flors que organitza l'Ajuntament de Girona. El projecte ha anat a càrrec de BSB i Associats SL, que han preparat un motiu floral utilitzant mate-

rials característics de la professió: tauler d'encofrar, ferro d'armar, separadors de PVC i esprai de replanteig.

CONVENIS

Conveni amb la cooperativa d'arquitectes Jordi Capell

El Col·legi ha signat un conveni amb la Cooperativa Jordi Capell que permetrà als aparelladors col·legiats, prèvia acreditació de la seva condició, adquirir tots els productes que

III

ofereix la Cooperativa beneficiant-se dels preus i condicions de venda dels associats.

La Cooperativa és una societat de consum que té per objecte el subministrament de material de llibreria, papereria i informàtic, així com objectes de disseny i regal. La seva seu a Girona es troba a la planta baixa del Col·legi d'Arquitectes, a la plaça de la Catedral, núm. 8.

Conveni de col·laboració VIVA DIBAC 2003

El Col·legi ha signat un conveni de col·laboració amb l'empresa Infor Iscar SL (ISCAR), amb la finalitat de facilitar al col·lectiu unes eines de qualitat a un cost simbòlic. ISCAR posa a disposició del Col·legi un màxim de 140 llicències conjuntes DIBAC+HARMA 2003 a un cost molt reduït.

Conveni marc de cooperació científica entre la Universitat de Girona i el Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Girona

El passat 25 d'abril la Universitat de Girona i el Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Girona van signar un conveni que té per objectiu establir el marc de col·laboració entre ambdues institucions en els àmbits de la investigació i la formació, i també en matèria de promoció de la creació d'empreses derivades (*spinoffs*) i noves empreses (*startups*) en el sector de la construcció i del medi ambient.

Protocol del Segell Verd entre l'Ajuntament de Girona i la taula de la construcció

El passat dia 11 d'abril es va signar el Protocol del Segell

Verd entre l'Ajuntament de Girona i la Taula de la Construcció, integrada pel Gremi de Promotors Constructors de Girona, el Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (demarcació de Girona) i el Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Girona.

L'objectiu del protocol és introduir criteris de sostenibilitat als edificis d'habitatges que es construeixin a la ciutat de Girona. Es pretén reduir les emissions de CO₂ a l'atmosfera, millorar l'estalvi energètic i augmentar l'estalvi i l'aprofitament de recursos naturals, tant en la construcció dels habitatges com en el seu ús i manteniment, promoure el reciclatge de residus tot afavorint-ne la separació dins la llar, etc. En definitiva, fer una construcció sostenible.

ASCENSORS
SERRA

OFERIM LA MILLOR FABRICACIÓ,
INSTAL·LACIÓ I MANTENIMENT.

CONSULTI'NS !

Carrer Vilanova, 287 Apartat 61 17800 OLOT (Girona)
Tel. 972 26 05 00 - 972 26 18 65 Fax 972 26 92 03

VIII BIENNAL DE DISSENY D'INTERIORS DE GIRONA

Data: 4 d'abril de 2003

Organitzador: Col·legi Oficial de Decoradors i Dissenyadors d'Interiors de Girona.

Finalitat: El Col·legi Oficial de Decoradors i Dissenyadors d'Interiors de Girona considera que el món de l'interiorisme forma part de la vida quotidiana de les persones.

El disseny d'interiors creatiu i ben desenvolupat augmenta el

nivell de vida, i és una atracció comercial que dona prestigi als locals públics on la imatge és molt important.

La finalitat d'aquesta Biennal és divulgar l'interiorisme ben aplicat, fomentar l'interès creatiu dels professionals degudament qualificats i promocionar el nostre col·lectiu de professionals de la decoració i disseny d'interiors, així com les obres realitzades a la nostra província.

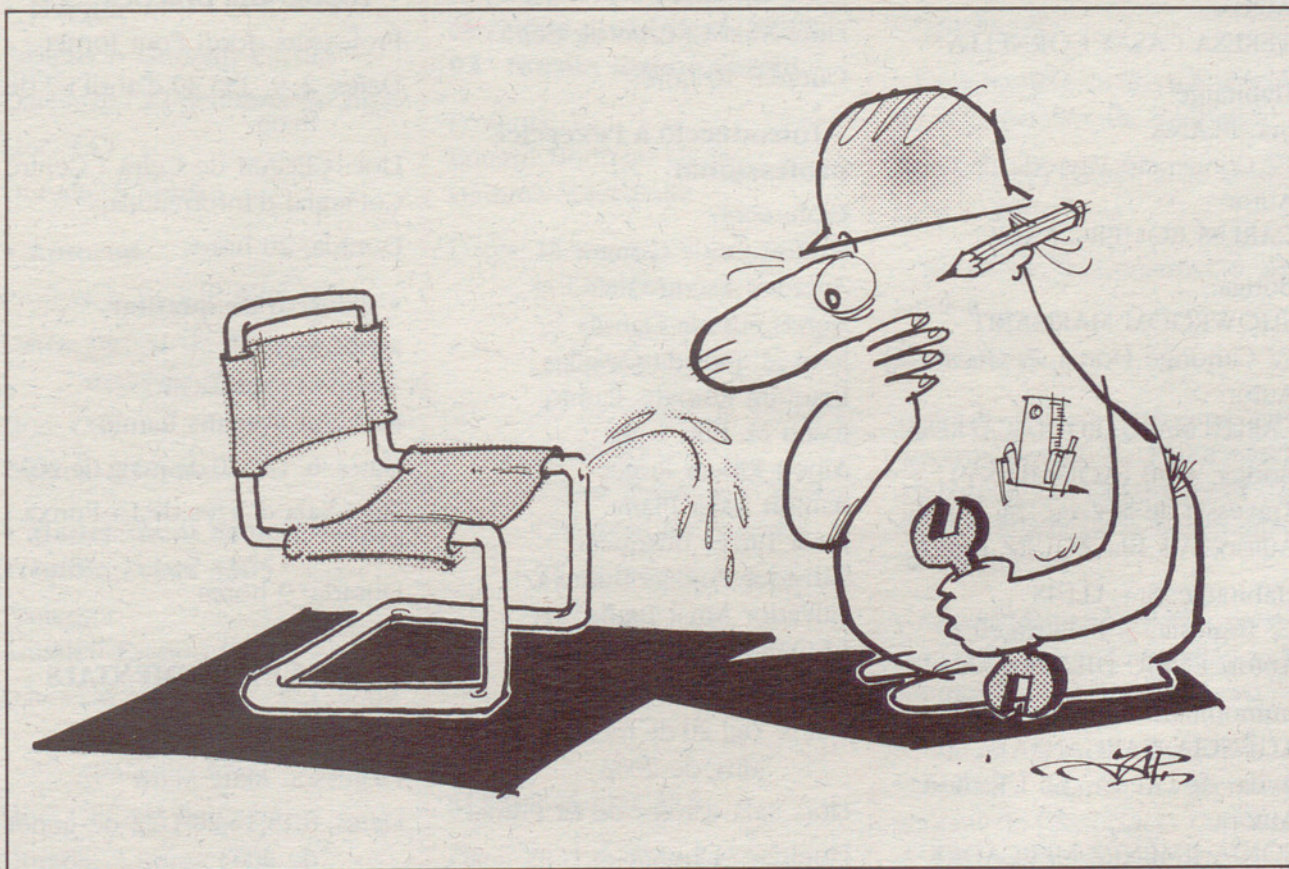
Jurat: El jurat d'aquesta VIII Biennal va estar format per:

- Antoni Arola Ferrer
Dissenyador industrial i interiorista
- Josep M. Birulés Bertran
Arquitecte
- Pati Núñez Salmerón
Dissenyadora gràfica
- Francesc Rifé Bel
Dissenyador i interiorista
- Ramon Ripoll Masferrer
Arquitecte i arquitecte tècnic

Obra premiada:

Celler: Celler ESPELT
Paratge Mas Satlle. Vilajuïga
Autor:
ROSSEND CORTÉS ESTOP

V

Obres finalistes:

Celler: VINS I LICORS GRAU
Ctra. de Palafrugell a Regencòs
Palafrugell
Autor: JOAN BOSCH BOSCH

Botiga: JOIERIA RAMÍREZ
C/ Nou, 17. Girona
Autora:
GEORGINA FIGUERAS BATLLE

Sabateria: CALÇATS FREIXA
C/ Sant Clara, 41, xamfrà
c/ Hortes. Girona
Autora: MAITE PRATS ROURA

Centre de Jardineria:
ART I FLORA
Av. Castell d'Aro, 110
Platja d'Aro
Autora:
TERESA CASAS CORNELLÀ

Habitatge:
Sra. PLANA
C/ Concepció Vayreda, 7. Olot
Autor:
CARLES ROMERO SÁEZ

Botiga: SHOWROOM MARGARIT
C/ Canonge Dorca, 7. Girona
Autor:
CARLES MARGARIT JUSCAFRESA

Botiga: AQB (AQUABANY)
Travessia de la Creu, 24. Girona
Autor: EVA BLÁZQUEZ BOYA

Habitatge: Sra. LLUÍS
C/ Església, 3. Palafrugell
Autor: ENRIC DILLET CAMA

Immobil·liària:
AGÈNCIA GARGANTA
Avda. de Grècia, 32. L'Estartit
Autora:
SÒNIA JIMÉNEZ MERCADER

activitats formatives

CURSOS TEMÀTICS

• **Curs avançat de valoracions immobiliàries**

Professor: Ricard Ferrer Masip
Dates: 27, 28 i 29 de gener de 2003

Lloc: Aula CECAM de Celrà
Durada: 16 hores

• **Introducció a l'exercici professional**

Professors:
Ramon Ceide Gómez
Amadeu Escriu Giró
Narcís Sureda Daunís
Joan M. Gelada Casellas
Joaquim Romans Ramió
Josep M. Pou Soler
Albert Ribera Roget
Ramon Soler Plana
Jordi Tarrés Busquets
Salvador Pujolàs Butinyà
Salvador Amat Batlle
Jesús Rodríguez Casellas
Emili Sagrera Busquets

Dates: Del 20 de febrer al 26 de juny de 2003

Lloc: Sala d'actes de La Punxa
Durada: 51 hores

• **Curs d'història de Catalunya**

Professora: Beatriu Cuenca Prat
Dates: 5, 12, 19 i 26 de febrer i
5, 12, 19 i 26 de març de 2003

Lloc: Sala d'actes de La Punxa
Durada: 16 hores

• **Càlcul d'estructures de nivell bàsic**

Professor: Ramon Ceide Gómez
Dates: Del 3 de març al 8 d'abril de 2003

Lloc: Sala d'actes de La Punxa
Durada: 12 hores

• **Topografia pràctica**

Professors: Jordi Font Jornet
Dates: 2, 9, 23 i 30 d'abril i 7 de maig

Lloc: CECAM de Celrà i Centre Col·legial d'Informàtica
Durada: 20 hores

• **Control de qualitat**

Professors:
Amadeu Escriu Giró
Joaquim Romans Ramió
Dates: 6, 13 i 20 de maig de 2003

Lloc: Sala d'actes de La Punxa i CCI

Durada: 9 hores

CURSOS INSTRUMENTALS

• **Excel**

Professor: Marc Martí
Dates: 8,13,15,20 i 22 de gener de 2003

Lloc: CCI

Durada: 15 hores

• **Dibac**

Professor: Germán Puchal

Dates: 14, 16, 21, 23 i 30 de gener de 2003

Lloc: CCI

Durada: 20 hores

• **Access**

Professor: Xevi Nogués

Dates: 4, 6, 11, 13 i 18 de febrer de 2003

Lloc: CCI

Durada: 15 hores

• **Harma**

Professor: Germán Puchal

Dates: 20 i 27 de febrer de 2003

Lloc: CCI

Durada: 6 hores

• **Autocad**

Professor: Eudald Rico Planas

Dates: Del 31 de març al 28 de maig de 2003

Lloc: CCI

Durada: 33 hores

• **Manejament Estació Total Trimble Zeixx 3305**

Professor:

Amadeu Escriu i Giró

Dates: 26 de febrer, 4 i 5 de març, 29 d'abril i 5 de maig de 2003

Lloc: CECAM de Celrà

Durada: 3 hores

sessions informatives

GABINET TÈCNIC A COMARQUES

EFHE – Instrucció per al projecte i l'execució de forjats unidireccionals de formigó armat realitzats amb elements prefabricats NCSR-02 - Norma sismoresistent

Ponents:

Eduard Bonmatí Lladó

Gemma Soler Pujol

Dates: 14 de gener de 2003, a la Cerdanya

15 de gener, a la sala d'actes de La Punxa

20 de gener, al CECAM de Lloret

22 de gener, a l'Oficina Col·legial de Palamós

27 de gener, al CECAM d'Olot

29 de gener, al CECAM de Vilamallà

SESSIONS FISCALS

Data: 28 d'abril de 2003

Jornades tècniques

CAP A UN PLANEJAMENT I UNA CONSTRUCCIÓ SOSTENIBLES

Data: 24 d'abril de 2003

Lloc: Sala d'actes de La Punxa

Organització:

– Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya

– Associació Catalana de Municipis i Comarques

– Taula de la Construcció de Girona

Presentació:

– Jordi Sala i Casarramona, director general de Planificació Ambiental del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya

– Miquel Matas i Noguera, president del Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Girona

– Rafael M. de Yzaguirre i Pabolleta, adjunt a secretari general de l'Associació Catalana de Municipis i Comarques

**Nous reptes per a un
planejament sostenible**

- "El nou reglament de la Llei d'urbanisme", a càrrec de Pere Caralps, responsable de sostenibilitat urbana del Departament de Política Territorial i Obres Públiques
- "Estratègia de planejament i construcció sostenible per a Catalunya", a càrrec de Xavier Martí i Ragué, responsable de programació sectorial del Departament de Medi Ambient

**L'impuls de l'edificació
sostenible**

- "Acció concertada multidepartamental per a la promoció de la construcció i l'ús sostenible d'edificis", amb José Luis Bádenas Pertegaz, cap del Servei d'Ordenació de l'Edificació de la Direcció General d'Arquitectura i Habitatge
- "Preferència mediambiental dels materials de construcció", a càrrec del company Josep Castellano i Costa

- "Incorporació de la sostenibilitat als habitatges actuals", a càrrec de Josep Ribera i Frontera, vicepresident del Gremi de Promotors Constructors d'Edificis de Girona, Raquel Serrat i Rodeja, arquitecta i cap de servei de l'Oficina Consultora Tècnica de la Demarcació de Girona del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, i el company Amadeu Escriu i Giró, en representació del Col·legi

d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Girona

- "Casos exemplars en edificació sostenible", a càrrec de Juan Castaño, director de projectes de Medi Ambient de l'Institut Cerdà

Van cloure la jornada el president del Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Girona, Miquel Matas i Noguera, i Xavier Martí i Ragué, del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya.

GERMANS PAIRÓ, S.A.

Ctra. de Riudaura, 6 - Tel. 972 26 12 04* i 972 26 27 26 - Fax 972 26 29 50
17800 OLOT (Girona)

PINTURA EN GENERAL

- Restauració de façanes
- Muntatges i lloguer de bastides
- Doll de sorra abrasiu
- Pintura en general
- Rètols
- Decoració

El sistema ROYAL de SCHÜCO satisfà l'arquitectura més exigent

SCHÜCO, amb el sistema ROYAL S per a finestres, portes i coberts, li ofereix un disseny atractiu, una qualitat permanent, amb un maneig simple, segur, fiable, que proporciona gran estalvi d'energia i aïllament acústic.

Més de quaranta-cinc anys d'experiència com a líders en el mercat europeu ens avalen.

SCHÜCO
INTERNATIONAL

metà·lics
cabratosa

C/ Can Pau Birol, 42
Tel. /Fax 972 23 24 04
17005 GIRONA

Construeixi tranquil amb l'Assegurança **Decennal** que li ofereix Caixa de Girona

- Amb les cobertures bàsiques que preveu la llei.
- Possibilitat de contractar cobertures opcionals:
 - Impermeabilització de cobertes, terrasses, teulats, façanes, soterranis i estanqueïtat de soterranis.
 - Renúncia a recurs contra contractista principal i sotscontractistes.
 - Renúncia a recurs contra projectista, director d'obra i director d'execució.
 - Danys a béns preexistents.
 - Revalorització automàtica de la suma assegurada i la franquícia.
- Amb els preus més competitius del mercat.
- Comodat de tramitació a qualsevol de les nostres oficines.
- Possibilitat de contractar també els serveis de l'Oficina Tècnica de Control.

Informi-se'n a les nostres oficines.

Caixa de Girona

Assegurador: CASER (Caja de Seguros Reunidos, SA).

Pólisses d'assegurances intermediades per la Corredoria d'Assegurances Caixa de Girona, SA, NIF A17582032, societat unipersonal, Registre Mercantil de Girona, volum 1375, Llibre 0, sec. 8, foli 77, full GI22998. Inscrita en el registre especial de societats de corredoria d'assegurances de la Direcció General de Política Financera del Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya amb la clau J167GC. Assegurança de RC constituïda d'acord amb l'article de la Llei 9/1992.